

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 23.03.2021 № 5-3

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету, виділених Державній інспекції
енергетичного нагляду України**

Київ 2021

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	3
ВСТУП.....	4
1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПИТАНЬ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) У ГАЛУЗЯХ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ ТА ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ...	5
1.1. <i>Нормативно-правове забезпечення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.....</i>	<i>5</i>
1.2. <i>Організаційне забезпечення здійснення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.....</i>	<i>11</i>
2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ІНСПЕКЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОГО НАГЛЯДУ УКРАЇНИ.....	15
3. ПЛАНУВАННЯ І ЗДІЙСНЕННЯ У 2019–2020 РОКАХ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ДЕРЖАВНІЙ ІНСПЕКЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОГО НАГЛЯДУ УКРАЇНИ.....	19
3.1. <i>Планування та здійснення видатків державного бюджету.....</i>	<i>19</i>
3.2. <i>Аналіз паспортів бюджетної програми та фінансової звітності.....</i>	<i>22</i>
3.3. <i>Стан внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту.....</i>	<i>27</i>
4. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ У 2019–2020 РОКАХ ДЕРЖАВНІЙ ІНСПЕКЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОГО НАГЛЯДУ УКРАЇНИ.....	30
ВИСНОВКИ.....	37
ПРОПОЗИЦІЇ.....	42
Додатки	

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): Конституція України (стаття 98); Закон України «Про Рахункову палату» (статті 4 і 7); План роботи Рахункової палати на 2021 рік; доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 12.11.2020 № 02-50.

Мета заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): встановлення фактичного стану справ щодо ефективності та законності використання коштів державного бюджету, виділених на виконання Державною інспекцією енергетичного нагляду України повноважень у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання; законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу; внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів.

Предмет заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): кошти Державного бюджету України, виділені Державній інспекції енергетичного нагляду України у 2019–2020 роках за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» (у 2019 році – КПКВК 1103010 і КПКВК 2403010, у 2020 році – КПКВК 2403010).

Рух коштів державного бюджету. Нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи, пов'язані з діяльністю учасників бюджетного процесу. Фінансова, бюджетна, статистична звітність, первинні документи, інша інформація про стан використання коштів.

Стан внутрішнього контролю за використанням коштів державного бюджету на виконання Державною інспекцією енергетичного нагляду України повноважень у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Об'єкти заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): Міністерство енергетики України; Державна інспекція енергетичного нагляду України.

Надіслано запити Міністерству фінансів України (далі – Мінфін), приватному акціонерному товариству «Національна енергетична компанія «Укренерго» (далі – НЕК «Укренерго») та опрацьовано надані відповіді.

Критерії оцінки:

щодо продуктивності – встановлення співвідношення між результатами діяльності розпорядників бюджетних коштів і використаними для досягнення таких результатів коштами бюджету;

щодо результативності – ступінь відповідності фактичних результатів діяльності розпорядників бюджетних коштів запланованим результатам;

щодо економності – стан досягнення розпорядником бюджетних коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу

бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

щодо законності – відповідність управлінських рішень, пов'язаних із діяльністю учасників бюджетного процесу, положенням чинного законодавства та цільове використання бюджетних коштів.

Початкові обмеження щодо проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

часові: 2019–2020 роки;

географічні: аудит проведено на центральному (м. Київ) рівні;

карантинні: аудит проведено з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», рішення Рахункової палати від 16.03.2020 № 6-1 «Про організацію роботи Рахункової палати на період здійснення заходів щодо запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» та інших нормативно-правових та розпорядчих актів, що визначають протиепідемічні заходи на території України.

Аудит із зазначеного питання здійснено вперше.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, програмних, розпорядчих та інших документів, пов'язаних з предметом аудиту; аналіз фінансової, бюджетної, статистичної звітності, первинних і інших документів, які є підставою для здійснення операцій з бюджетними коштами, правильності їх відображення в бухгалтерському обліку та звітності; перевірка руху коштів; аналіз результатів контрольних заходів контролюючих органів; опрацювання матеріалів засобів масової інформації та спеціальних видань; надання запитів з питань заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) та отримання пояснень посадових осіб.

ВСТУП

Україна має розвинений енергетичний сектор, метою функціонування якого є забезпечення потреби суспільства та економіки паливно-енергетичними ресурсами у технічно надійний та безпечний спосіб. Стабільне функціонування і розвиток енергетичного сектору – запорука економічної та енергетичної безпеки держави. Водночас технічний рівень об'єднаної енергетичної системи країни вкрай низький. Фізичний і моральний знос основних фондів галузей електроенергетики та теплопостачання на окремих об'єктах досягає критичної межі.

Забезпечення контролю за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт є обов'язком держави¹. В галузях електроенергетики та теплопостачання контроль за технічним станом об'єктів (зокрема,

¹ Частина третя статті 42 Конституції України.

усіх теплових електростанцій, теплоелектроцентралей, атомних електростанцій, об'єктів гідроенергетики (ГЕС і ГАЕС), оператора системи передачі електроенергії тощо), якістю електро- та теплоенергії, дотриманням вимог безпеки здійснює Державна інспекція енергетичного нагляду України² (далі – Держенергонагляд).

Належна організація роботи Держенергонагляду, його ефективна робота та досягнення визначених законодавством завдань забезпечують стале функціонування об'єднаної енергетичної системи країни і сфери теплопостачання, енергетичну безпеку країни, отже, проведений аудит актуальний та важливий.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПИТАНЬ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) У ГАЛУЗЯХ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ ТА ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

1.1. Нормативно-правове забезпечення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання

Правові засади організації і здійснення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання визначено Законом України від 16.10.97 № 575/97-ВР «Про електроенергетику» (далі – Закон № 575, втратив чинність з 01.07.2019); Законом України від 13.04.2017 № 2019-VIII «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон № 2019); Законом України від 02.06.2005 № 2633-IV «Про теплопостачання» (далі – Закон № 2633); Законом України від 05.04.2007 № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (далі – Закон № 877).

Згідно з початковою редакцією статті 9 Закону № 575 **державний нагляд в електроенергетиці здійснюють Державна інспекція з експлуатації електричних станцій і мереж та Державна інспекція з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної та теплової енергії** у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, та інші органи, визначені законодавством України. Відповідно до початкової редакції статті 14 Закону № 2633 **державний нагляд у сфері теплопостачання здійснюють державні інспекції та інші органи** у порядку, встановленому законом. Юридичний статус державних інспекцій законами № 575 і № 2633 не конкретизовано.

Законом України від 06.10.2011 № 3830-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (далі – Закон № 3830) статтю 9 Закону № 575 викладено в новій редакції, згідно з якою **державний нагляд (контроль) в електроенергетиці здійснюється центральним органом виконавчої влади з державного енергетичного нагляду**. Крім того, Законом № 3830 викладено в новій редакції і статтю 14 Закону № 2633, відповідно до якої **державний**

² Держенергонагляд як орган, що здійснює державний енергетичний нагляд, утворений за часів СРСР, аналогічні органи є в більшості розвинених країн.

нагляд (контроль) у сфері теплопостачання здійснює центральний орган виконавчої влади з державного енергетичного нагляду.

При цьому пунктом 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону № 3830 встановлено, що цей Закон вводиться в дію з дня набрання чинності указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади (далі – ЦОВВ) з державного енергетичного нагляду в системі ЦОВВ. Аналіз актів Президента України засвідчив: рішення про утворення ЦОВВ з державного енергетичного нагляду не ухвалювалося. Отже, ці зміни до законів фактично не набрали чинності.

Довідково. Зазначене сталося через зміну обсягу повноважень Президента України та Кабінету Міністрів України. Відповідно до Закону України від 21.02.2014 № 742-VII «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» (набрав чинності 02.03.2014) повноваженням утворювати ЦОВВ замість Президента України наділено Кабінет Міністрів України. Водночас відповідні зміни до законів № 575 і № 2633 не внесено.

Законом № 2019, який набрав чинності з 11.06.2017 (крім окремих статей, що набрали чинності пізніше і не стосуються предмета аудиту)³, визначено правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку електричної енергії, відносини, пов'язані з виробництвом, передачею, розподілом, купівлею-продажем, постачанням електричної енергії, та визнано таким, що втратив чинність, Закон № 575⁴. Відповідно до частини першої статті 9 Закону № 2019 державний нагляд (контроль) в електроенергетиці здійснює ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідного міністра згідно із законодавством. При цьому частиною третьою статті 9 Закону № 2019 встановлено, що способом здійснення державного енергетичного нагляду в електроенергетиці є проведення ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, відповідних обстежень, перевірок, оглядів щодо обладнання електричних мереж учасників ринку електричної енергії (крім споживачів) у порядку, визначеному Законом № 877.

Пунктом 16 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2019 Кабінету Міністрів України доручалось, зокрема, протягом 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом (до 11.06.2018) провести реорганізацію Державної інспекції з експлуатації електричних станцій і мереж та Державної інспекції з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії шляхом утворення ЦОВВ, що здійснює державний нагляд (контроль) в галузі електроенергетики.

³ Статті 21,32, 34-36,54-55, 63, 64, 66-71, 73.

⁴ Зокрема, визначення ряду термінів, передбачених статтею 1, які втратили чинність з дати початку дії нового ринку електричної енергії (з 01.07.2019); статті 9, яка втрачає чинність через 12 місяців з дня набрання чинності Законом № 2019 (з 11.06.2018); абзаців першого і другого частини другої статті 12 та статей 15, 15⁻¹, 17, які втрачають чинність з дати початку дії нового ринку електричної енергії (з 01.07.2019).

Необхідно зазначити, що Держенергонагляд, який є об'єктом аудиту, утворено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» з покладанням на нього функції реалізації державної політики з нагляду (контролю) у сфері електроенергетики та теплопостачання⁵. Держенергонагляд визначено ЦОВВ. При цьому згідно зі Схемою спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України, затвердженою цією ж постановою Уряду, діяльність Держенергонагляду спрямовується і координується через Міністра енергетики та вугільної промисловості України (у зв'язку з реорганізацією відповідного міністерства – через Міністра енергетики та захисту довкілля України, Міністра енергетики України).

Аудит засвідчив: з 2014 по 2018 рік Урядом не вжито дієвих заходів щодо утворення Держенергонагляду. Держенергонагляд як юридичну особу зареєстровано 29.10.2018. У Державному бюджеті України кошти для забезпечення діяльності Держенергонагляду до 2019 року не передбачалися.

Довідково. До утворення Держенергонагляду як ЦОВВ (до 29.10.2018) державний нагляд за режимами споживання електричної і теплової енергії здійснювався Державною інспекцією з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії, яка діяла відповідно до Положення про державний енергетичний нагляд за режимами споживання електричної і теплової енергії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.08.96 № 929⁶. Порядком здійснення державного нагляду в електроенергетиці, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.1999 № 189⁷, встановлювалося, що державний нагляд в електроенергетиці здійснює Державна інспекція з експлуатації електричних станцій і мереж, яка утримується за рахунок коштів, отриманих від НЕК «Укренерго», за здійснення нею допоміжних заходів щодо контролю за дотриманням норм надійності енергосистеми всіма об'єктами електроенергетики, а також коштів, отриманих згідно з договорами, укладеними із суб'єктами підприємницької діяльності, за експертну оцінку стану експлуатації енергооб'єктів, оцінку страхових ризиків об'єктів електроенергетики, періодичний технічний огляд енергообладнання, експертні послуги з розслідування технологічних порушень (пункти 2 та 8 Порядку).

Отже, Державна інспекція з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії та Державна інспекція з експлуатації електричних станцій і мереж входили до складу відокремленого підрозділу Державна інспекція

⁵ Постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 77 «Деякі питання Державної інспекції енергетичного нагляду України» слова «з нагляду (контролю) у сфері електроенергетики та теплопостачання» замінено словами «у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання».

⁶ Постанова Кабінету Міністрів України від 07.08.1996 № 929 «Про посилення контролю за режимами споживання електричної і теплової енергії» (із змінами) втратила чинність згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1001.

⁷ Втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 239 «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України».

енергетичного нагляду України НЕК «Укренерго» (ВП «Держенергонагляд»)⁸ і утримувалися за рахунок коштів цього підприємства⁹. Державні інспекції не мали статусу ЦОВВ, хоча були підпорядковані Мінпаливенерго.

Рішення про припинення діяльності ВП «Держенергонагляд» шляхом його закриття прийнято НЕК «Укренерго» (наказ від 28.02.2018 № 142). Державному реєстраторові документи, необхідні для проведення відповідних дій, подано 06.03.2019.

Таким чином, тривалий час державний нагляд (контроль) у галузях електроенергетики та теплопостачання здійснювали інспекції, які не мали статусу ЦОВВ, що порушувало вимоги Закону № 877 (зі змінами)¹⁰, статтею 1 якого передбачено: **державний нагляд (контроль) – це діяльність уповноважених законом ЦОВВ, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади АР Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища.**

Слід зазначити, що Законом № 877 встановлено однакові вимоги до періодичності проведення органами державного нагляду контрольних заходів (раз на два роки, раз на три роки, раз на п'ять років). Проте, на відміну від інших ЦОВВ, уповноважених здійснювати державний нагляд (контроль) у тій чи іншій галузі, Держенергонагляд, крім забезпечення державного нагляду (контролю) у галузі електроенергетики та теплопостачання, виконує також ряд інших завдань, пов'язаних із забезпеченням енергетичної безпеки, які не можуть бути реалізовані за умови дотримання такої періодичності¹¹. Відповідно, **Закон № 877 потребує актуалізації в частині визначення періодичності проведення заходів державного нагляду (контролю) Держенергонаглядом.**

⁸ Наказ Міністерства палива та енергетики України від 03.11.2006 № 422 (втратив чинність на підставі наказу Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 25.03.2020 № 203).

⁹ Відповідно до додатка № 1 до постанови НКРЕКП від 20.12.2016 № 2324 «Про встановлення тарифу ДП «НЕК «Укренерго»» (із змінами) у структурі тарифу на передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами НЕК «Укренерго» на 2017 рік витрати на утримання Держенергонагляду становили 137927,0 тис. гривень. Згідно з додатком № 1 до постанови НКРЕКП від 28.12.2017 № 1512 «Про встановлення тарифу на передачу електричної енергії ДП «НЕК «Укренерго» на 2018 рік» (із змінами) на 2018 рік такі витрати також становили 137927,0 тис. гривень.

¹⁰ До прийняття Закону України від 01.07.2010 № 2399 «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», яким виключено можливість здійснення державного нагляду (контролю) «іншими органами».

¹¹ До таких завдань належить контроль за забезпеченням належного технічного стану елементів обладнання в частині технічної експлуатації, випробування та ремонту електроустановок, джерел постачання теплової енергії, перерва в електропостачанні яких може спричинити розлад складного технологічного процесу, становить небезпеку для життя чи здоров'я людей, загрозу навколишньому природному середовищу чи безпеці держави.

Законами № 2019 і № 2633 запроваджено різні підходи до визначення суб'єктів господарювання, які підлягають державному енергетичному нагляду (контролю): Законом № 2633 до таких суб'єктів віднесено споживачів теплової енергії – юридичних осіб, а Законом № 2019 – не віднесено. Водночас серед цієї категорії споживачів є такі, що суттєво впливають на стан роботи енергосистеми в цілому.

Отже, запроваджені Законом № 2019 обмеження унеможливають вплив Держенергонагляду на забезпечення надійного електропостачання усім споживачам.

З метою посилення вимог до забезпечення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання шляхом, зокрема, визначення Законом № 877 періодичності проведення заходів державного нагляду (контролю) Держенергонаглядом, а також запровадження єдиних підходів до визначення суб'єктів господарювання, які підлягають державному енергетичному нагляду (контролю), Держенергонаглядом розроблено проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення надійного та сталого функціонування у галузях електроенергетики та теплопостачання»¹².

Законопроєктом також передбачено врегулювати правові прогалини щодо запровадження державного нагляду (контролю) за технічним станом та організацією експлуатації об'єктів газової інфраструктури, оскільки на час аудиту функцію державного нагляду (контролю) у вказаній сфері не покладено на жодний ЦОВВ. Законами України «Про ринок природного газу»¹³ та «Про житлово-комунальні послуги»¹⁴ відповідальність за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання в належному стані газотранспортної системи покладено на оператора газотранспортної системи. На нього також покладено обов'язок щодо підтримки у належному технічному стані пристроїв, установок, мереж, проведення експлуатаційного нагляду¹⁵.

Отже, за таких умов гарантування державою забезпечення споживачам природного газу надійності та безпеки його постачання є неможливим.

Частиною другою статті 5 Закону № 2019 визначено, що формування та реалізацію державної політики в електроенергетиці здійснюють Кабінет Міністрів України, ЦОВВ, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, та інші органи державної влади відповідно до законодавства.

¹² Законопроєкт погоджено Міністерством енергетики України (лист від 30.09.2020 № 26/1.1-4.6-21142) та подано на погодження до заінтересованих органів.

¹³ Стаття 20 Закону України від 09.04.2015 № 329-VIII «Про ринок природного газу».

¹⁴ Стаття 19 Закону України від 09.11.2017 № 2189-VIII «Про житлово-комунальні послуги».

¹⁵ Глава 3 розділу III Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (із змінами і доповненнями), зареєстровано Мін'юстом 06.11.2015 за № 1379/27824.

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері електроенергетики, зокрема, належить затвердження Енергетичної стратегії України, а також інші повноваження, визначені законами (частина третя статті 5 Закону № 2019).

Слід зазначити, що статтею 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України»¹⁶ до основних повноважень Кабінету Міністрів України, зокрема, віднесено забезпечення розроблення і виконання загальнодержавних програм економічного та соціального розвитку.

До повноважень ЦОВВ, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, у сфері електроенергетики, належить: 1) формування та реалізація державної політики в електроенергетичному комплексі з урахуванням положень Енергетичної стратегії України; 2) формування державної політики з нагляду (контролю) у сфері електроенергетики; 3) розроблення державних цільових програм (частина четверта статті 5 Закону № 2019).

У відповідні періоди 2019–2020 років забезпечення формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання згідно з положеннями здійснювали Міністерство енергетики та вугільної промисловості України (далі – Міненерговугілля)¹⁷, Міністерство енергетики та захисту довкілля України (далі – Мінекоенерго)¹⁸, які послідовно реорганізовано, та з травня 2020 року – Міністерство енергетики України (далі – Міненерго)¹⁹.

Аудитом встановлено, що у 2019–2020 роках Кабінетом Міністрів України, Міненерговугіллям, Мінекоенерго, Міненерго не забезпечено належного виконання положень Закону № 2019. Програмне підґрунтя реалізації державної політики в галузях електроенергетики та теплопостачання, а відповідно, і з питань вдосконалення державного нагляду (контролю) у цих галузях відсутнє.

Документами стратегічного характеру²⁰ та у державних цільових програмах питання контролю за технічним станом об'єктів, режимами енергоспоживання, дотриманням вимог безпеки, що здійснюється

¹⁶ Закон України від 27.02.2014 № 794-VII «Про Кабінет Міністрів України».

¹⁷ З 01.01.2018 до 03.09.2019. Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 208.

¹⁸ З 03.09.2019 до 30.05.2020. Положення про Міністерство енергетики та захисту довкілля України затверджено постановою Кабінету Міністрів України 21.01.2015 № 32 (у редакції постанови від 18.09.2019 № 847).

¹⁹ З 30.05.2020. Положення про Міністерство енергетики України затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 № 507.

²⁰ Енергетична стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.03.2006 № 145-р; Енергетична стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 1071-р; Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605-р.

Держенергонаглядом, не визначалося. Отже, питання функціонування і розвитку Держенергонагляду до стратегічних і програмних документів реформування та розвитку паливно-енергетичного комплексу або його окремих галузей не включалися, що негативно впливає на сталу роботу Держенергонагляду та ефективне виконання завдань.

1.2. Організаційне забезпечення здійснення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання

Аудит засвідчив: Кабінетом Міністрів України не забезпечено належних умов для ефективної реалізації державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Після прийняття Кабінетом Міністрів України рішення про утворення Держенергонагляду (16.09.2014)²¹ Положення про Державну інспекцію енергетичного нагляду України затверджене майже через 3,5 роки – у лютому 2018 року²² (далі – Положення про Держенергонагляд) (інформацію про основні завдання та повноваження Держенергонагляду наведено в додатку 1). Голову Держенергонагляду Урядом призначено 24.10.2018²³. Питання утворення територіальних органів вирішено тільки наприкінці 2018 року²⁴ (більш як через 4 роки після прийняття рішення про утворення Держенергонагляду). Граничну чисельність працівників Держенергонагляду визначено²⁵ через 10 місяців після набрання чинності Положенням про Держенергонагляд (станом на 12.01.2019 – 733 шт. од., у т. ч. 650 державних службовців; 29.01.2020 – 723 шт. од., у т. ч. 640 державних службовців. Структуру Держенергонагляду наведено в додатку 2.

Як вже зазначалося, протягом 2019–2020 років формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання забезпечували: Міненерговугілля, Мінекоенерго та Міненерго (далі – Міністерство). При цьому на Міненерго також покладался обов'язок щодо реалізації державної політики у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Постійні зміни у системі ЦОВВ, що передбачали неодноразово реорганізацію Міністерства, яке забезпечує формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, а також зміни керівництва (у періоді, який перевірявся,

²¹ Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади».

²² Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 77 «Деякі питання Державної інспекції енергетичного нагляду України».

²³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.10.2018 № 759-р «Про призначення Малашкіна М. А. Головою Державної інспекції енергетичного нагляду України»; розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.07.2020 № 787-р «Про звільнення Малашкіна М. А. з посади Голови Державної інспекції енергетичного нагляду України».

²⁴ Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1194.

²⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 85 (зі змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1194 та від 24.01.2020 № 24).

міністри Насалик І. С., Оржель О. А.; в. о. Міністра Шубін В. М., Буславець О. А., Бойко Ю. М., Вітренко Ю. Ю.)²⁶ **негативно позначалися на організації діяльності Держенергонагляду.**

Керівництво Міненерго забезпечували особи, яких Урядом уповноважено тимчасово виконувати обов'язки міністра. У 2020 році тимчасово виконувачів обов'язків змінено чотири рази, що не сприяло сталій роботі Міненерго.

Слід також зазначити, що з 06.12.2020 набрали чинності зміни²⁷ до частини четвертої статті 9 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»²⁸, відповідно до яких **заборонено покладання на першого заступника міністра, заступника міністра виконання окремих обов'язків міністра, якщо посада міністра є вакантною.** Як наслідок, на 2021 рік затвердження пріоритетів діяльності, планування роботи Міненерго та Держенергонагляду суттєво ускладнено.

Результати аудиту засвідчили: **керівництвом Міністерства не забезпечено належного спрямування і координації діяльності Держенергонагляду. Окремі повноваження Міністра щодо такої діяльності здійснювалися або несвоєчасно, або не здійснювалися взагалі.**

Так, згідно з положеннями про Міністерство безпосередньо Міністр має визначати пріоритетні напрями роботи ЦОВВ, діяльність яких він спрямовує і координує, та шляхи виконання покладених на них завдань, затверджує плани роботи цих органів²⁹.

Встановлено: для Держенергонагляду пріоритетних напрямів роботи, шляхів виконання покладених завдань не визначено. **Плани роботи Держенергонагляду керівниками Міненерговугілля, Мінекоенерго та Міненерго не затверджувалися.** Так, план роботи на 2019 рік Держенергонаглядом не розроблявся взагалі, а Міненерговугілля та Мінекоенерго не вжили заходів щодо контролю за його розробленням. Проект плану роботи Держенергонагляду на 2020 рік надано Мінекоенерго наприкінці 2019 року³⁰. Листування з Мінекоенерго щодо опрацювання плану тривало більш як три місяці, але документ не затверджено. Після утворення наприкінці травня 2020 року Міненерго цей план Держенергонаглядом на затвердження

²⁶ У 2019–2020 роках керівників Міністерства змінено шість разів. Постанови Верховної Ради України від 14.04.2016 № 1097-VIII, від 29.08.2019 № 18-IX, від 29.08.2019 № 12-IX, розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.03.2020 № 219-р, від 03.06.2020 № 604-р, від 20.11.2020 № 1466-р, від 20.11.2020 № 1467-р, від 21.12.2020 № 1602-р, від 21.12.2020 № 1603-р.

²⁷ Закон України від 17.11.2020 № 1009-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій».

²⁸ Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади».

²⁹ Абзац четвертий підпункту 3 пункту 10 Положення про Міненерговугілля, Положення про Мінекоенерго, абзац четвертий підпункту 3 пункту 11 Положення про Міненерго.

³⁰ Лист від 29.11.2019 № 7/12-2127-19.

Міністру енергетики України не подавався, що є порушенням вимоги підпункту 5 пункту 12 Положення про Держенергонагляд. При цьому керівництвом Міненерго не вжито заходів для затвердження документа.

Як наслідок, Держенергонагляд провадив у 2019 і 2020 роках діяльність за відсутності затверджених Міністром планів роботи.

Згідно з положеннями про Міністерство³¹ безпосередньо Міністр погоджує призначення на посаду і звільнення з посади керівників і заступників керівників самостійних структурних підрозділів апарату ЦОВВ, діяльність яких він спрямовує і координує. У 2019 і 2020 роках **керівники Мінекоенерго та Міненерго не здійснювали погоджень призначень та/або звільнень керівників і заступників керівників самостійних структурних підрозділів апарату Держенергонагляду.**

Не заслуховувалися також звіти про виконання покладених на ЦОВВ, діяльність яких спрямовує і координує Міністр, завдань та планів роботи, що є порушенням положення про Міністерство³².

Положенням про Міністерство, зокрема, передбачено: Міністр має визначати порядок обміну інформацією між Міністерством та ЦОВВ, діяльність яких він спрямовує і координує³³. Такий **порядок Міненерговугіллям та Мінекоенерго не визначено.** Міненерго врегулювало це питання шляхом затвердження у жовтні 2020 року Порядку взаємодії Міністерства енергетики України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра енергетики України³⁴ (далі – Порядок № 663).

У 2019–2020 роках на засіданнях Колегії Міністерства (за винятком засідання 10.11.2020) не розглядалися питання, пов'язані із спрямуванням і координацією діяльності Держенергонагляду.

Держенергонагляд почав функціонувати як юридична особа з березня 2019 року і на час аудиту провадив діяльність у складі центрального апарату та 25 територіальних органів³⁵. Основними завданнями Держенергонагляду є, зокрема, реалізація державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях

³¹ Абзац сьомий і восьмий підпункту 3 пункту 10 Положення про Міненерго, абзац сьомий і восьмий підпункту 3 пункту 11 Положення про Мінекоенерго.

³² Абзац тринадцятий підпункту 3 пункту 10 Положення про Міненерговугілля, абзац шістнадцятий підпункту 3 пункту 10 Положення про Мінекоенерго та Положення про Міненерго.

³³ Абзац шістнадцятий підпункту 3 пункту 10 Положення про Міненерговугілля, абзац дев'ятнадцятий підпункту 3 пункту 11 Положення про Мінекоенерго, абзац шістнадцятий підпункту 3 пункту 10 Положення про Міненерго.

³⁴ Наказ Міністерства енергетики України від 19.10.2020 № 663, зареєстрований у Мін'юсті 30.11.2020 за № 1197/35480.

³⁵ Міжрегіонального управління Держенергонагляду у Херсонській області, АР Крим та м. Севастополі; Управління Держенергонагляду у м. Києві; управлінь у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській областях.

електроенергетики та теплопостачання; внесення на розгляд Міністра пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у цих галузях.

Голова Держенергонагляду за посадою є Головним державним інспектором з енергетичного нагляду. Керівники територіальних органів та структурних підрозділів Держенергонагляду, на яких покладено повноваження щодо виконання інспекційних функцій, є одночасно головними державними інспекторами з енергетичного нагляду у відповідних територіальних органах або старшими державними інспекторами з енергетичного нагляду.

На момент утворення Держенергонагляду питання **здійснення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання врегульовано 98 нормативно-правовими актами**, розробленими для відповідних інспекцій, які статусу ЦОВВ не мали. Отже, **усі ці акти потребували перегляду**. Відповідну роботу розпочато Держенергонаглядом з 2019 року.

Через незабезпечення Міністерством ефективної співпраці з Держенергонаглядом з питань удосконалення нормативно-правових актів погодження окремих документів тривало більше року. Як наслідок, основні підзаконні та власні акти, що стосуються здійснення контрольних заходів, узгоджено із законодавством³⁶ лише в другому півріччі 2020 року.

Так, погодження проекту критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сферах електроенергетики та теплопостачання³⁷, тривало з Міністерством та зацікавленими ЦОВВ 225 днів; проекту наказу Міністерства щодо затвердження уніфікованої форми акта, який складається за результатами проведення заходу державного нагляду (контролю)³⁸, – рік.

Держенергонаглядом унормовано вимоги до планування роботи (з 22.06.2020), до здійснення заходів державного нагляду (контролю), а також до оформлення розпорядчих та інших документів, які складаються до, під час та за результатами проведення зазначених заходів (з 21.12.2020)³⁹. Станом на 31.12.2020 Держенергонаглядом розроблено 14 проєктів нормативно-правових актів, з них 8 – на стадії погодження із зацікавленими ЦОВВ. Потребують актуалізації рішення Уряду та Міністерства, що визначають вимоги до здійснення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання інспекціями, які не мають статусу ЦОВВ.

Отже, чинне законодавство не забезпечує цілісного регулювання питань державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та

³⁶ Зокрема, Закону України від 05.04.2007 № 877 «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

³⁷ Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 640.

³⁸ За проєктом Міністерством енергетики України прийнято наказ від 17.09.2020 № 600.

³⁹ Наказ Держенергонагляду від 21.12.2020 № 270 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення заходів державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання».

теплопостачання. Програмне підґрунтя для розвитку галузей електроенергетики та теплопостачання, а відповідно, і з питань вдосконалення державного нагляду (контролю) у цих галузях відсутнє. Не визначено систематизованих та узгоджених за строками виконання та очікуваними результатами заходів щодо підвищення ефективності державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Кабінетом Міністрів України не забезпечено належних умов для ефективної реалізації державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Постійні зміни у системі ЦОВВ, що неодноразово передбачали реорганізацію ЦОВВ, який забезпечує формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, а також зміни керівництва негативно позначалися на організації діяльності Держенергонагляду. Керівництвом Міністерства не забезпечено належного спрямування і координації діяльність Держенергонагляду. Окремі повноваження Міністра щодо такої діяльності здійснювалися або несвоєчасно, або не здійснювалися взагалі.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ІНСПЕКЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОГО НАГЛЯДУ УКРАЇНИ

Відповідно до сформованого Держенергонаглядом переліку загальна кількість суб'єктів господарювання, що підлягають державному енергетичному нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, державний нагляд (контроль) за якими він здійснює, становить майже 60 тисяч. При цьому переважна кількість таких суб'єктів належить до сфери теплопостачання – 98,3 відс., частка суб'єктів, що провадять діяльність у сфері електроенергетики, становить 1,7 відсотка.

Інформацію про кількість суб'єктів господарювання, які підлягають державному енергетичному нагляду (контролю), у розрізі галузей та ступенів ризику станом на 31.12.2020 наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Кількість суб'єктів господарювання, які підлягають державному енергетичному нагляду (контролю), у розрізі галузей та ступенів ризику (станом на 31.12.2020)

Назва сфери	Високий ступінь ризику	Середній ступінь ризику	Незначний ступінь ризику	Разом
Електроенергетика	75	7	931	1013
Теплопостачання (од.)	671	13625	44256	58552
Усього (од.)	746	13632	45187	59565

Дані Держенергонагляду свідчать: **технічний стан обладнання, що використовується суб'єктами господарювання, які підлягають державному енергетичному нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, наближається до критичного через високий ступінь зношеності і є джерелом підвищеної небезпеки, призводить до необхідності позапланових відключень споживачів від електро- та теплопостачання для**

проведення ремонтних робіт. Зокрема, на більшості електростанцій вичерпано проєктний термін експлуатації обладнання. Кількість технологічних порушень в їх роботі, що призвели до вимушених простоїв, лише за 2020 рік зросла на 13 відс. (з 409 у 2019 році до 461 у 2020 році)⁴⁰.

У незадовільному стані 95 відс. розподільчих електричних мереж 0,4-10(6)кВ, які безпосередньо живлять споживачів. Через технологічні порушення у цих мережах у 2019 році споживачами недотримано 39,5 млн кВт·год електроенергії, у 2020 році – 53,03 млн кВт·годин.

Із 75 енергоблоків теплоелектростанцій 68 експлуатується понад проєктний термін⁴¹. Порівняно з опалювальним періодом 2016/2017 років **кількість технологічних порушень в опалювальний період 2019/2020 років зросла в 3,7 рази** (з 1353 до 4969).

Як вже зазначалось, Держенергонагляд почав функціонувати як юридична особа з березня 2019 року. При цьому у 2019 році діяльність Держенергонагляду спрямовано переважно на здійснення організаційних заходів: набір персоналу; вирішення питань забезпечення працівників приміщеннями, зв'язком, Інтернетом, офісною та комп'ютерною технікою, автотранспортом; розроблення нормативних актів з питань діяльності.

Формування кадрового потенціалу Держенергонагляду розпочато з квітня 2019 року і на момент аудиту не завершено. До кінця 2020 року заповнено 495 вакантних посад (69,3 відс. штатної чисельності установи). У вказаному періоді були вакантними від 26,4 до 90,5 відс. посад. Більшість працівників, які безпосередньо залучаються до виконання заходів державного нагляду (контролю), сконцентровано в територіальних органах Держенергонагляду. Проведення конкурсів на зайняття вакантних посад працівників територіальних органів розпочато з 11.07.2019 (через 6 місяців після погодження Урядом пропозиції Держенергонагляду щодо утворення цих органів)⁴². До кінця 2020 року заповнено лише 324 вакантні посади (68,1 відс. штатної чисельності територіальних органів). Як наслідок, **більш як третина загальної кількості посад у територіальних органах вакантна** (станом на 31.12.2019 призначено 192 працівники (76,8 відс. штатної чисельності); на 31.12.2020 – 324 працівники (68,1 відс. штатної чисельності)).

Після утворення Держенергонагляду як ЦОВВ не покращено нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання. Причини – необхідність формування штату працівників Держенергонагляду та законодавчі обмеження щодо здійснення заходів контролю.

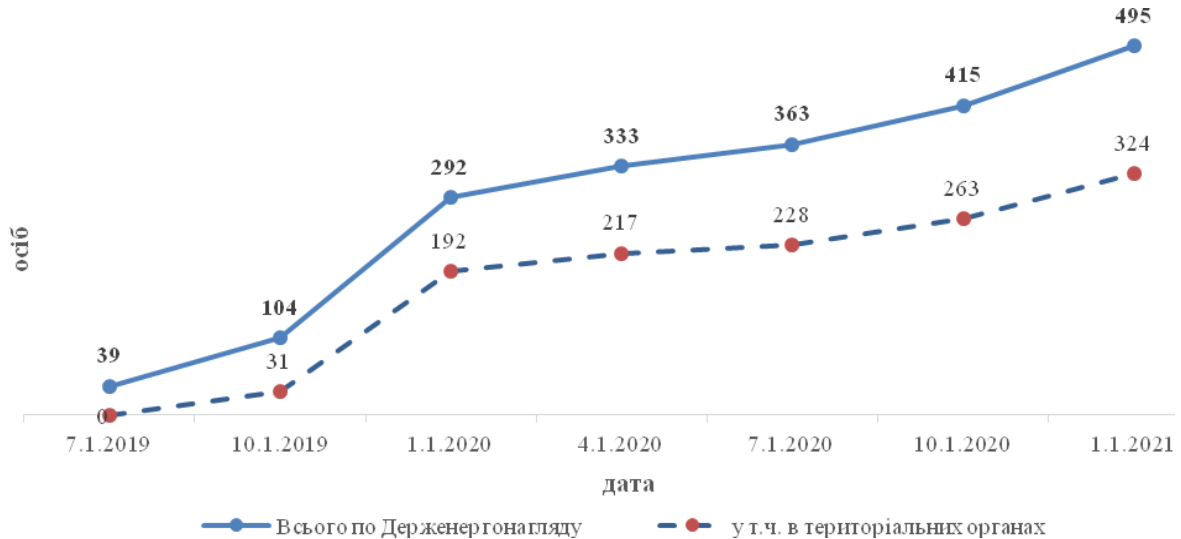
⁴⁰ За даними Держенергонагляду, порівняно з 2019 роком у 2020 році збільшилась кількість відмов технічного обладнання, зокрема, АТ «ДТЕК «Дніпроенерго» – на 18 (з 60 до 78); ПАТ «Слов'янська ТЕС» – на 17 (з 4 до 21); ТОВ «ДТЕК «Східенерго» – на 47 (з 11 до 58); ПрАТ НЕК «Укренерго» – на 11 (з 82 до 93).

⁴¹ Дані Звіту про результати діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, за 2019 рік.

⁴² Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1194, діє з 12.01.2019.

Динаміку формування штату працівників Держенергонагляду відображає діаграма 1.

Діаграма 1. Динаміка формування штату працівників Держенергонагляду

Через недоукомплектованість штату у 2019 році унеможливлено здійснення Держенергонаглядом державного енергетичного нагляду. Водночас внаслідок великої кількості вакансій утворено економію фонду оплати праці Держенергонагляду.

У 2019 році проведено лише 21 захід з розгляду інвестиційних програм і планів розвитку операторів систем розподілу та оператора систем передачі з відповідними висновками та зауваженнями, забезпечено участь у роботі 97 комісій⁴³, здійснювались заходи на виконання доручень Міненерговугілля (Мінекоенерго) і за зверненнями учасників ринку електричної енергії та суб'єктів у сфері теплопостачання.

Фактично Держенергонагляд приступив до виконання основних завдань та функцій у 2020 році, коли було сформовано перелік суб'єктів господарювання, які підлягають державному енергетичному нагляду (контролю), а також розпочато планування заходів державного нагляду (контролю) згідно з вимогами статті 5 Закону № 877, якою передбачено: орган державного нагляду (контролю) здійснює заходи державного нагляду (контролю) відповідно до річних планів, які затверджуються ним не пізніше 1 грудня року, що передує плановому.

До річного плану здійснення заходів державного нагляду (контролю) на 2020 рік⁴⁴ включено 1702 заходи (з них за високим ступенем ризику – 247; середнім – 1260; незначним – 195).

⁴³ У т. ч. 9 комісій – за зверненнями операторів системи розподілу; 74 – за зверненнями суб'єктів господарювання у галузі теплопостачання, виробників електричної та теплової енергії; 14 – з розслідування технологічних порушень.

⁴⁴ Затверджено наказом Держенергонагляду від 26.11.2019 № 141.

Встановлено, що **заходи контролю, передбачені зазначеним планом, протягом 2020 року не виконано внаслідок відповідної заборони** (Закон України від 17.03.2020 № 530 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби COVID-19»). Крім того, не затверджено Урядом критеріїв оцінки ризиків від провадження господарської діяльності у сферах електроенергетики та теплопостачання і періодичності здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) (питання врегульовано з 25.07.2020)⁴⁵, а також уніфікованої форми акта, що складається за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (питання врегульовано з 27.11.2020)⁴⁶.

Водночас протягом 2020 року⁴⁷ відповідно до плану роботи на 2020 рік⁴⁸ Держенергонаглядом здійснено 16526 заходів (10207 основних та 6319 додаткових). З 10207 основних заходів 7904 виконано згідно з рішеннями Кабінету Міністрів України; 2303 – на виконання доручення Міненерго. У складі 6319 додаткових заходів (виконувалися відповідно до повноважень, визначених Положенням про Держенергонагляд) розглянуто 2365 звернень юридичних та фізичних осіб; взято участь в роботі 3954 комісій; розглянуто 98 інвестиційних програм та планів розвитку для операторів систем розподілу електричної енергії, 1 – оператора системи передачі електричної енергії, 9 – виробників електричної енергії.

Фактично роботу Держенергонагляду з проведення заходів державного нагляду (контролю) щодо технічного стану обладнання, що використовується у галузях електроенергетики та теплопостачання, зупинено через законодавчі обмеження. Такі обмеження унеможливили запровадження якісного державного контролю за технічним оснащенням сфер електроенергетики та теплопостачання, забезпеченням енергетичної безпеки держави і, як наслідок, надійного електро- та теплопостачання.

У грудні 2020 року до Закону України від 17.03.2020 № 530 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби COVID-19» Законом України від 04.12.2020 № 1071 внесено зміни, якими виключено підпункт 4 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від

⁴⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 640 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сферах електроенергетики та теплопостачання і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю)».

⁴⁶ Наказ Міненерго від 17.09.2020 № 600 «Про затвердження уніфікованої форми акта, що складається за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері електроенергетики та у сфері теплопостачання», зареєстрований в Мін'юсті 12.11.2020 за № 1127/35410.

⁴⁷ За даними Звіту про результати діяльності Держенергонагляду за 2020 рік, надісланого Міненерго листом Держенергонагляду від 11.01.2021 № 7/12-63-21.

⁴⁸ План не затверджено Міністерством.

17.03.2020 № 530, що передбачає заборону проведення органами державного нагляду (контролю) планових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності на період встановлення карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби COVID-19⁴⁹.

Водночас, зважаючи на незадовільний технічний стан обладнання у відповідних галузях, потребують перегляду вимоги до періодичності та строків проведення Держенергонаглядом заходів державного нагляду (контролю).

Таким чином, у 2019–2020 роках Держенергонаглядом **не проведено жодного контрольного планового чи позапланового заходу державного нагляду (контролю), отже, не видано жодного розпорядчого документа (припису, розпорядження). Штрафні санкції не застосовувались.** Не ініційовано зупинок експлуатації електричних, теплових, тепловикористальних установок і мереж, енергетичного обладнання.

3. ПЛАНУВАННЯ І ЗДІЙСНЕННЯ У 2019–2020 РОКАХ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ДЕРЖАВНІЙ ІНСПЕКЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОГО НАГЛЯДУ УКРАЇНИ

3.1. Планування та здійснення видатків державного бюджету

Законами про Державний бюджет України на 2019 та 2020 роки головним розпорядником бюджетних коштів за програмою «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» (у 2019 році – КПКВК 1103010 і 2403010, у 2020 році – КПКВК 2403010) визначалося Міністерство (Міненерговугілля, Мінекоенерго, Міненерго), відповідальним виконавцем і розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня – Держенергонагляд.

Встановлено, що потреба в коштах держбюджету на 2019 і 2020 роки за бюджетною програмою визначалась Міністерством у бюджетних запитах на рівні доведених Мінфіном граничних обсягів видатків бюджету та надання кредитів з бюджету загального фонду: на 2019 рік – 13613,4 тис. грн, на 2020 рік – 205495,3 тис. гривень⁵⁰.

Пропозиції видатків держбюджету формувалися із загального фонду на поточні потреби. **На капітальні видатки кошти не планувалися.**

Міністерством також зазначалася сума коштів, не забезпечених граничними обсягами видатків загального фонду (додаткова потреба), яка на 2019 рік становила 104011,6 тис. грн, на 2020 рік – 34845,6 тис. гривень.

Слід зазначити, що у листопаді 2018 року за результатами протокольної наради Кабінету Міністрів України після звернення Міненерговугілля до

⁴⁹ Закон України від 04.12.2020 № 1071-ІХ «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

⁵⁰ Збільшення потреби в бюджетних коштах обґрунтовувалося зростанням фонду оплати праці у зв'язку з комплектуванням штату працівників Держенергонагляду.

Мінфіну щодо передбачення в проекті закону про держбюджет на 2019 рік додаткових коштів за КПКВК 1103010, необхідних на оплату праці держслужбовців та працівників апарату новоутвореного органу, прийнято рішення збільшити видатки споживання за КПКВК 1103010 на 42000,0 тис. грн (до 55613,9 тис. гривень).

Аудит засвідчив: підготовку бюджетного запиту на 2019 рік за КПКВК 1103010 Міненерговугілля здійснювало самостійно, а на 2020 рік – спільно з Держенергонаглядом на підставі наданих ним розрахунків.

Міністерством і Держенергонаглядом **не забезпечено прозорого та обґрунтованого планування видатків** за визначеною бюджетною програмою. Дані бюджетних запитів не збігаються з даними розрахунків до кошторису видатків та паспортами бюджетної програми. Зокрема, чисельність штатних працівників у бюджетних запитах на 2019 та 2020 роки становила відповідно 110 і 733 шт. од., у розрахунках до кошторисів – 344 шт. од. (більше на 234 шт. од.) та 684 шт. од. (менше на 49 шт. од.), у паспортах – 344 і 723 шт. од., фактична чисельність на кінець років – відповідно 292 та 495 шт. одиниць.

У бюджетному запиті на 2020 рік передбачено видатки на оплату послуг (крім комунальних) у сумі 17781,0 тис. грн, у розрахунках до кошторису на 2020 рік – 14393,0 тис. грн (на 3388,0 тис. грн менше), у кошторисі з останніми змінами – 13263,0 тис. грн, при цьому третину затверджених асигнувань у 2020 році не використано – 4849,5 тис. гривень. **Планування видатків на комунальні послуги та енергоносії здійснювалося Держенергонаглядом за відсутності лімітів споживання.**

Інформацію про планові та фактичні показники видатків загального фонду за КПКВК 1103010 (2403010) у 2019–2020 роках наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Планові та фактичні показники видатків загального фонду за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» (КПКВК 1103010 (2403010)) у 2019–2020 роках

Рік	Потреба за бюджетним запитом	Затверджено законом про держбюджет	Затверджено зі змінами	Відкрито асигнувань	Нерозподілені асигнування	Касові видатки	Не використано асигнувань
2019	13613,4	55613,4	37313,4	37249,4	64,0	33579,7	3669,7
2020	205495,3	205495,3	200924,0	200924,0	-	193052,1	7871,9
Всього	219108,7	261108,7	238237,4	238173,4	64,0	226631,8	11541,6

тис. грн

Дані таблиці 2 свідчать: у **2019–2020 роках** Держенергонаглядом за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» **використано 226631,8 тис. грн**, або 95,1 відс. затверджених, зі змінами, бюджетних призначень. **Незважаючи на зменшення впродовж 2019–2020 років видатків порівняно з початково затвердженими річними обсягами Держенергонаглядом не використано 11541,6 тис. грн відкритих асигнувань**, або 5 відс. затверджених призначень (2019 рік – 3669,7 тис. грн; 2020 рік – 7871,9 тис. гривень).

Отже, через відсутність належного контролю Міністерства за своєчасним виконанням запланованих завдань бюджетної програми Держенергонаглядом як розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня впродовж 2019–2020 років не забезпечено ефективного управління коштами державного бюджету на загальну суму 11541,6 тис. гривень.

У загальній сумі невикористаних відкритих асигнувань за два бюджетні періоди найбільшу питому вагу становлять видатки на оплату послуг (крім комунальних) – 6618,9 тис. грн (57,4 відс.) і оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 2662,3 тис. грн (23,1 відсотка).

У 2019 році через неефективні управлінські рішення Міністерства відкриті асигнування за бюджетною програмою розподілялися нерегулярно і з недотриманням затвердженого помісячного розпису асигнувань загального фонду державного бюджету. Сума затримки відкриття асигнувань для Держенергонагляду впродовж 2019 року коливалася від 4 млн грн у квітні-травні до 9 млн грн у червні. У липні 2019 року розподілено на 478,0 тис. грн відкритих асигнувань більше запланованої суми.

Крім того, у 2019 році Міністерством розподілено відкритих асигнувань для здійснення платежів Держенергонаглядом на 64,0 тис. грн⁵¹ менше, ніж затверджено законом про державний бюджет (із змінами) та передбачено плановими документами Мінфіну, що є порушенням пункту 3 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України.

Упродовж 2019–2020 років за спеціальним фондом державного бюджету Держенергонаглядом отримано плату за послуги від оренди державного майна на загальну суму 722,9 тис. грн, що на 135,2 тис. грн (на 23 відс.) більше, ніж планувалося (587,7 тис. гривень). Кошти спеціального фонду в період, що досліджувався, не використовувалися.

За спеціальним фондом державного бюджету у 2019–2020 роках Держенергонаглядом також безкоштовно отримано за капітальними видатками зі сфери управління Мінфіну з балансу НЕК «Укренерго» та зі сфери управління Господарсько-фінансового департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України на баланс Держенергонагляду нерухомого майна та іншого окремого індивідуально визначеного майна (крім нерухомого) на загальну суму 126309,0 тис. гривень.

Згідно зі змінами до спеціального фонду кошторису державного бюджету у 2019 році Держенергонаглядом отримано основного капіталу загальною вартістю 125846,6 тис. грн, у т. ч. приміщень – на суму 79794,2 тис. грн, обладнання і предметів довгострокового користування – на 46052,4 тис. гривень. У 2020 році отримано окремого індивідуально визначеного майна (крім нерухомого) на 462,4 тис. гривень.

Внесення змін до спеціального фонду кошторису за КПКВК 2403010 (1103010) відбувалося на підставі листів Держенергонагляду, наказів Мінфіну,

⁵¹ За КЕКВ 2250 «Видатки на відрядження» – 5,7 тис. грн; за КЕКВ 2280 «Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм» – 12,0 тис. грн; за КЕКВ 2800 «Інші поточні видатки» – 46,3 тис. гривень.

наказу Господарсько-фінансового департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України за згодою Фонду державного майна України, НЕК «Укренерго» згідно з актами про безкоштовну передачу нерухомого майна та іншого окремого індивідуально визначеного майна (крім нерухомого).

Відповідно до підпункту 2¹ пункту 33 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, кошториси та плани асигнувань і штатні розписи Держенергонагляду як ЦОВВ затверджено його керівником за погодженням з Мінфіном. Міністерством ці документи не погоджувалися, що не забезпечувало належного контролю Міністерства за витрачанням Держенергонаглядом бюджетних коштів.

3.2. Аналіз паспортів бюджетної програми та фінансової звітності

Проект паспорта бюджетної програми за КПКВК 1103010 на 2019 рік розроблявся Міненерговугіллям без залучення відповідального виконавця цієї програми – Держенергонагляду.

Міненерговугілля у порушення вимог частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу України та пункту 6 розділу I Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання⁵² щодо затвердження паспортів бюджетних програм протягом 45-денного терміну з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України затвердило⁵³ погоджений Мінфіном паспорт бюджетної програми на 2019 рік за КПКВК 1103010 на 5 днів пізніше встановленого строку.

У паспорті бюджетної програми за КПКВК 1103010 Міністерством враховано лише окремі результативні показники, застосовані в бюджетному запиті. Так, показник «Затрати» в паспорті містить тільки 2 із 6 показників, застосованих у бюджетному запиті, «Продукт» – 4 із 10, «Ефективність» – 3 із 4 показників. При цьому порівняно з бюджетним запитом у паспорті бюджетної програми збільшено значення лише показника «Витрати» (кількість штатних одиниць збільшено з 110 до 334 од.), інші результативні показники бюджетної програми, зокрема «Продукт» та «Ефективність», зменшено, незважаючи на те, що бюджетні видатки на виконання програми збільшено порівняно з бюджетним запитом у 4,1 раза (з 13613,4 до 55613,4 тис. гривень).

У паспорті бюджетної програми за КПКВК 1103010 Міністерством застосовано результативні показники «Продукту», які відображають лише 4 із 9 завдань, визначених Положенням про Держенергонагляд: здійснення заходів нагляду (контролю), опрацювання кореспонденції (доручень, листів), опрацювання звернень громадян (скарг, заяв, пропозицій), участь у розробленні нормативно-правових актів.

⁵² Наказ Мінфіну від 29.12.2002 № 1098, зареєстрований Мін'юстом 21.01.2003 за № 47/7368 (із змінами).

⁵³ Наказ Міненерговугілля від 20.02.2019 № 66.

Змінами до державного бюджету на 2019 рік для головного розпорядника бюджетних коштів Мінекоенерго утворено бюджетну програму за КПКВК 2403010 (замість бюджетної програми для Міненерговугілля за КПКВК 1103010) «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» з бюджетними призначеннями у сумі 37313,4 тис. грн (на 18300,0 тис. грн менше, ніж за КПКВК 1103010)⁵⁴. На підставі проєкту, надісланого Держенергонаглядом, Мінекоенерго затверджено⁵⁵ паспорт бюджетної програми за КПКВК 2403010 з бюджетними призначеннями 37313,4 тис. грн за рахунок загального фонду держбюджету, а паспорт бюджетної програми за КПКВК 1103010 визнано таким, що втратив чинність.

Відповідно до паспорта бюджетної програми та звіту про його виконання метою бюджетної програми є «Забезпечення реалізації державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання».

Отже, затвердження Міненерговугіллям паспорта бюджетної програми на 2019 рік здійснювалось з порушенням термінів, встановлених частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України та пунктом 6 розділу I Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, а застосовані в паспорті результативні показники не характеризують повною мірою ступінь досягнення поставленої мети і виконання завдань бюджетної програми.

За даними звіту про виконання паспорта бюджетної програми за 2019 рік, діяльність Держенергонагляду спрямовано на здійснення службових відряджень у межах України (більше запланованого результативного показника у 3,8 раза), опрацювання кореспонденції (більше у 3,2 раза) і звернень громадян (більше у 1,2 раза). Виконання у 2019 році інших результативних показників бюджетної програми значно нижче запланованого, окремі показники взагалі не виконано (заходи з нагляду (контролю), прийняття нормативно-розпорядчих актів). Таким чином, одна з головних функцій Держенергонагляду не виконувалася, відповідно, мету бюджетної програми не досягнуто.

У розробленому Держенергонаглядом та затвердженому⁵⁶ Міністерством паспорті бюджетної програми на 2020 рік з обсягом бюджетних призначень 205495,3 тис. грн (за рахунок загального фонду держбюджету) змінено порівняно з попереднім роком мету бюджетної програми: «Підвищення надійності енергетичного обладнання, стимулювання здійснення технічної модернізації об'єктів енергетичного сектору, відновлення мереж шляхом реалізації державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання». Кількість показників «Продукту» збільшено до 11.

⁵⁴ Закон України від 31.10.2019 № 265 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік».

⁵⁵ Наказ Мінекоенерго від 02.12.2019 № 462.

⁵⁶ Наказ Мінекоенерго від 14.02.2020 № 92.

Змінами до державного бюджету на 2020 рік для Мінекоенерго за КПКВК 2403010 зменшено бюджетні призначення на 3291,3 тис. гривень⁵⁷.

У травні 2020 року Міністерством затверджено зміни до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2403010 шляхом викладення його у новій редакції⁵⁸. У затвердженому паспорті бюджетної програми змінено лише один показник – «Затрати», зокрема кількість службових відряджень у межах України зменшено з 1500 до 730 (на 770 відряджень). Інші результативні показники паспорта щодо виконання бюджетної програми залишилися без змін.

При цьому в показниках бюджетного запиту, на підставі якого Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» за КПКВК 2403010 Держенергонагляду затверджено бюджетні призначення у сумі 205495,3 тис. грн, видатки за КЕКВ 2250 «Видатки на відрядження» становили 2200,0 тис. грн для здійснення 1500 відряджень (0,15 тис. грн/відрядження), тобто коригування Держенергонаглядом показника «Витрати» щодо зменшення кількості відряджень на 770 од. зменшувало видатки тільки на 115,5 тис. грн (770x0,15 тис. грн/відрядження) за КЕКВ 2250. **Отже, затверджені Міністерством результативні показники паспорта бюджетної програми на 2020 рік при зменшенні видатків на 3291,3 тис. грн не характеризують належним чином структуру витрат Держенергонагляду.**

У серпні 2020 року Міненерго затверджено новий паспорт бюджетної програми за КПКВК 2403010⁵⁹, який передбачав зміну назви головного розпорядника (Міненерго замість Мінекоенерго), показники паспорта не змінено.

Останні зміни до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2403010 мали бути внесені після рішення⁶⁰ Уряду, яким скорочено видатки споживання за програмою 2403010 на 1280 тис. гривень (у т. ч. комунальні послуги та енергоносії – на 100 тис. гривень). Наданий Держенергонаглядом⁶¹ Міненерго **паспорт бюджетної програми за КПКВК 2403010 з бюджетними призначеннями 200924,0 тис. грн погоджено Мінфіном⁶², але через невирішення кадрових питань з призначення Міністра не затверджено наказом Міненерго. Отже, Міністерством не забезпечено затвердження паспорта бюджетної програми за КПКВК 2403010 на 2020 рік, що є недотриманням вимог статті 22 Бюджетного кодексу України та Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання.**

⁵⁷ Закон України від 13.04.2020 № 553 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік».

⁵⁸ Наказ Міністерства від 07.05.2020 № 305.

⁵⁹ Наказ Міненерго від 20.08.2020 № 525.

⁶⁰ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2020 № 1563-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених головним розпорядникам бюджетних коштів на 2020 рік».

⁶¹ Лист Держенергонагляду від 17.12.2020 № 7/9-3217-20.

⁶² Лист Мінфіну від 29.12.2020 № 08010-11/240-5/40813.

За даними звіту про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік, виконувалось лише 5 із 11 показників «Продукту». Так діяльність Держенергонагляду переважно спрямовано на розроблення нормативно-правових актів, проведення перевірок знань керівників і працівників підприємств у галузях електроенергетики та теплопостачання, опрацювання інвестиційних програм та планів перспективного розвитку оператора системи передачі та операторів систем розподілу, здійснення перевірок готовності до роботи в осінньо-зимовий період. Значно недовиконано двох показників, не виконано чотирьох показників «Продукту» щодо кількості проведених планових та позапланових заходів нагляду (контролю) у галузі електроенергетики і теплопостачання.

Таким чином, **Міністерством як головним розпорядником бюджетних коштів та Держенергонаглядом не забезпечено розроблення та затвердження в паспорті бюджетної програми результативних показників, які найкраще характеризують ступінь досягнення поставленої мети та виконання її завдань.** Застосовані результативні показники неповною мірою відображають напрями діяльності Держенергонагляду та щороку не виконувались. **Мету бюджетної програми не досягнуто.**

Відповідно до статті 22 Бюджетного кодексу України **головний розпорядник бюджетних коштів розробляє та затверджує паспорти бюджетних програм і складає звіти про їх виконання, забезпечуючи при цьому підтвердження результативних показників бюджетних програм офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю.**

Інструкцією про статус відповідальних виконавців бюджетних програм та особливості їх участі у бюджетному процесі (пункт 9 розділу III)⁶³ визначено: відповідальний виконавець подає фінансову та бюджетну за бюджетними програмами звітність головному розпоряднику. Згідно з Порядком складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування (пункт 4 розділу I)⁶⁴ бюджетна звітність має містити інформацію про виконання кошторисів та/або планів використання бюджетних коштів.

Встановлено: Міністерство протягом 2019–2020 років обмежилось виключно отриманням від Держенергонагляду бюджетної звітності в електронному вигляді із застосуванням автоматизованої системи подання електронної звітності клієнтами Державної казначейської служби України (АС «Є-Звітність») та її консолідації. Фінансова звітність Держенергонаглядом надсилалася, але Міністерством не розглядалась і не аналізувалась.

Отже, **Міністерством як головним розпорядником бюджетних коштів у порушення статті 22 Бюджетного кодексу України не забезпечено підтвердження результативних показників бюджетної програми**

⁶³ Наказ Мінфіну від 14.12.2001 № 574 (зареєстровано Мін'юстом 03.01.2002 за № 3/6291).

⁶⁴ Наказ Мінфіну від 24.01.2012 № 44 (у редакції наказу Мінфіну від 07.02.2017 № 44) (зареєстровано Мін'юстом 09.02.2012 за № 196/20509).

офіційною державною фінансовою звітністю. Міністерство обмежилось виключно отриманням бюджетної звітності в електронному вигляді з відміткою про погодження Державної казначейської служби України та її консолідацію.

Відповідно до Звіту про надходження та використання коштів загального фонду (форма 2д) за 2019 рік надходження бюджетних коштів та касові видатки за КПКВК 2403010 становили 33579,7 тис. грн, касове виконання – 89,99 відс., у т. ч. виконання за КЕКВ 2100 «Оплата праці і нарахування на заробітну плату» – 99,23 відсотка. За 2020 рік (форма 2д) надходження бюджетних коштів та касові видатки за КПКВК 2403010 становили 193052,1 тис. грн, касове виконання – 96,08 відс., у т. ч. виконання за КЕКВ 2100 «Оплата праці і нарахування на заробітну плату» – 99,52 відсотка.

У 2019–2020 роках Держенергонаглядом бюджетні кошти переважно використовувались на оплату праці, на матеріально-технічне забезпечення установи кошти фактично не спрямовувались.

За період аудиту за загальним фондом держбюджету дебіторської та кредиторської заборгованості немає. За спеціальним фондом станом на 01.01.2021 обліковується дебіторська заборгованість у сумі 9,9 тис. грн внаслідок неотримання у 2019 році коштів за оренду державного майна (форма 7-д), кредиторська заборгованість відсутня.

У формі 1-дс «Баланс» Держенергонагляду на початок 2019 року показники не визначено. На кінець 2019 року нефінансові активи балансу становили усього 60968,0 тис. грн, у т. ч. основні засоби – 53280,0 тис. грн (первісна вартість – 118362,7 тис. грн); незавершені капітальні інвестиції – 7526,4 тис. грн; запаси – 161,6 тис. гривень.

За 2020 рік нефінансові активи балансу становили 59897,3 тис. грн, у т. ч. основні засоби – 52466,3 тис. грн; незавершені капітальні інвестиції – 5318,7 тис. грн; запаси – 2112,3 тис. гривень.

Держенергонаглядом отримано від необмінних операцій (інші надходження від необмінних операцій) у 2019 році основні засоби первісною вартістю 125846,6 тис. грн, у 2020 році – 462,4 тис. гривень.

У Звіті про рух грошових коштів за 2019–2020 роки (форма № 3-дс) зазначено дані про надходження від необмінних операцій (інші надходження від необмінних операцій) у результаті операційної діяльності у сумі 125846,6 та 462,4 тис. грн відповідно, ці ж суми відображено як витрати від інвестиційної діяльності на придбання основних засобів. За 2019 рік також відображено інші витрати від інвестиційної діяльності у сумі 42,5 тис. грн на придбання малоцінних необоротних матеріальних активів (калькулятори, пломбіри, штампи та печатки). У 2020 році закупівлю інших необоротних матеріальних активів здійснено на 874,9 тис. грн (сканери, вивіска фасадна, крісла, столи, вогнегасники, штампи, лічильники).

Таким чином, практично всі основні засоби та матеріально-технічну базу для забезпечення діяльності Держенергонагляду сформовано за рахунок активів, отриманих від необмінних операцій, – безоплатно переданих активів.

Згідно зі звітами про фінансові результати за 2019–2020 роки (форма 2-дс) основне джерело доходів Держенергонагляду – бюджетні асигнування, які становили 99,97 та 99,63 відс. відповідно усіх отриманих доходів.

Отримані за 2019–2020 роки Держенергонаглядом загальні доходи (усі від обмінних операцій) зросли у 5,7 раза (з 33547,4 до 192889,5 тис. грн), у т. ч. у 5,7 раза збільшилися бюджетні асигнування (з 33537,1 до 192177,2 тис. гривень).

У 2020 році зросли й інші доходи Держенергонагляду (від здачі в оренду державного майна) – з 10,6 тис. грн у 2019 році до 712,3 тис. грн у 2020 році. Так, Держенергонаглядом отримано доходи від здачі в оренду 1978 кв. м, або 22,7 відс. наявних (8705 кв. м) приміщень. Основні надходження орендної плати були від ПрАТ «Кіровоградобленерго», яке сплатило 677,6 тис. грн за оренду нежитлового приміщення площею 1313,1 кв. м. При цьому **722,9 тис. грн** додаткових доходів, отриманих від здавання в оренду державного майна, **Держенергонаглядом на кінець 2020 року не використано**. Отже, фінансове навантаження на державний бюджет не зменшено.

3.3. Стан внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту

Відповідно до частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України **розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.**

Аудит засвідчив: **в Міністерстві (Міненерговугілля, Мінекоенерго, Міненерго) та Держенергонагляді не забезпечено здійснення належного внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.**

У Міністерстві у 2019–2020 роках повноваження з проведення внутрішнього аудиту закріплено за Департаментом внутрішнього аудиту. У вересні 2020 року в структурі Міненерго утворено також відділ внутрішнього контролю. Положеннями про ці підрозділи передбачено їх безпосереднє підпорядкування та підзвітність Міністру.

З метою забезпечення здійснення внутрішнього контролю та аудиту в Міністерстві затверджено Порядок системи управління ризиками у діяльності Міністерства⁶⁵; Порядок планування і здійснення внутрішніх аудитів, документування та реалізації результатів⁶⁶; Порядок внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту в Департаменті внутрішнього аудиту Міністерства⁶⁷; Порядок формування справ за матеріалами завершених внутрішніх аудитів⁶⁸.

Встановлено: Мінекоенерго власними наказами не затверджувало Порядку системи управління ризиками у діяльності Міністерства; Порядку

⁶⁵ Накази Міненерговугілля від 19.11.2015 № 743, Міненерго від 04.11.2020 № 715.

⁶⁶ Накази Міненерговугілля від 26.02.2019 № 76, Мінекоенерго від 25.03.2020 № 205, Міненерго від 05.11.2020 № 723.

⁶⁷ Накази Міненерговугілля від 26.02.2019 № 77, Міненерго від 04.11.2020 № 714.

⁶⁸ Накази Міненерговугілля від 31.05.2017 № 366, Міненерго від 30.10.2020 № 704.

внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту та Порядку формування справ за матеріалами завершених внутрішніх аудитів. Мінекоенерго як правонаступник Міненерговугілля у своїй діяльності використовувало відповідні порядки, затверджені Міненерговугіллям.

Понад 4 місяці (з 15 січня по 26 травня 2020 року) не призначався директор Департаменту внутрішнього аудиту Міністерства. Мінекоенерго не затверджено наказами Порядок системи управління ризиками у діяльності Міністерства, Порядок внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту та Порядок формування справ за матеріалами завершених внутрішніх аудитів.

Мінекоенерго не визначено відповідального структурного підрозділу за виконання бюджетної програми за **КПКВК 2403010** на 2019 рік. Створений з 22.09.2020 у Міненерго відділ внутрішнього контролю⁶⁹ не наділено повноваженнями щодо здійснення контролю за діяльністю ЦОВВ.

Оскільки Держенергонагляд не належить до суб'єктів сфери управління Міністерства, жодним із зазначених вище документів перевірку діяльності Держенергонагляду не передбачено.

Як зазначалося, Порядок № 663 затверджено лише наприкінці 2020 року, і на час проведення аудиту документ вже потребував актуалізації, зокрема, в частині строків подання Держенергонаглядом річного плану роботи та звіту про його виконання, а також опрацювання структурними підрозділами Міністерства проекту плану роботи (змін до нього).

Станом на 01.01.2021 відповідальний структурний підрозділ апарату Міненерго за взаємодію з Держенергонаглядом як ЦОВВ не визначено.

Операційними планами діяльності з внутрішнього аудиту Міністерства на 2019 і 2020 роки (зі змінами) та стратегічними планами на 2019–2021 роки і 2020–2022 роки⁷⁰ **не передбачено перевірки діяльності Держенергонагляду.** Протягом 2019–2020 років Департаментом внутрішнього аудиту Міністерства **не отримано від міністрів доручень на проведення контрольних заходів щодо діяльності Держенергонагляду.**

Положеннями про Міністерство передбачено прийняття рішень щодо проведення перевірки діяльності Держенергонагляду та його територіальних органів⁷¹. **У 2019–2020 роках рішення із зазначених питань керівники Міненерговугілля, Мінекоенерго та Міненерго не ухвалювали.**

Розподіл обов'язків між Головою Держенергонагляду та його заступниками⁷² з 31.10.2020 не унормовано відповідно до змін⁷³, внесених

⁶⁹ Наказ Міненерго від 22.09.2020 № 610.

⁷⁰ Затверджено 12.02.2019 Міністром енергетики та вугільної промисловості України І. Насаликом та 28.02.2020 Міністром енергетики та захисту довкілля України О. Оржемел.

⁷¹ Абзац дванадцятий підпункту 3 пункту 10 Положення про Міненерговугілля, абзац п'ятнадцятий підпункту 3 пункту 11 Положення про Мінекоенерго, абзац п'ятнадцятий підпункту 3 пункту 10 Положення про Міненерго.

⁷² Наказ Держенергонагляду від 16.10.2020 № 190.

⁷³ Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1011.

до Положення про Держенергонагляд (до 10.07.2020⁷⁴ розподіл не затверджувався взагалі).

Колегію у Держенергонагляді не утворено. Протягом 2019–2020 років проведено одне засідання Колегії Міністерства, на якому не розглядалися питання організації і координації діяльності Держенергонагляду, плани роботи Колегії не затверджувались.

У Держенергонагляді повноваження зі здійснення внутрішнього аудиту забезпечували сектор внутрішнього контролю (з 01.03.2019 по 24.02.2020) та **відділ внутрішнього контролю** (з 24.02.2020 і на час аудиту), який станом на 01.02.2021 укомплектовано на **60 відсотків**.

У порушення статті 8 Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996), а також підпункту 4 пункту 5 Положення про Держенергонагляд станом на 04.05.2020 Держенергонаглядом не визначено **облікової політики**. Діюча облікова політика Держенергонагляду⁷⁵ недосконала і потребує узгодження з нормами статей 1 і 8 Закону № 996 та рішеннями Мінфіну з питань забезпечення бухгалтерського обліку.

Довідково. Зокрема, обліковою політикою Держенергонагляду не визначено сукупності принципів, що використовуються для ведення бухгалтерського обліку, а також форми організації ведення бухгалтерського обліку (статті 1 і 8 Закону № 996); методу оцінки основних засобів у разі одержання їх безоплатно (пункт 2 розділу II Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»⁷⁶).

Регламент Держенергонагляду, затверджений наказом від 16.10.2020 № 192, після затвердження 30.11.2020 Порядку № 663 не узгоджено з його вимогами, зокрема, в частині форм і термінів планування роботи та звітування про її результати, підготовки проєктів нормативно-правових актів, порядку обміну інформацією між Міністерством та Держенергонаглядом.

Таким чином, **Міністерством не забезпечено належного контролю за діяльністю Держенергонагляду.**

Протягом 2019–2020 років у Міністерстві не планувались та не проводились контрольні-аналітичні заходи щодо виконання Держенергонаглядом повноважень у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, що не забезпечило належного та своєчасного запобігання фактам непродуктивного, нерезультативного, неекономного та з порушенням вимог чинного законодавства використання бюджетних коштів.

⁷⁴ Наказ Держенергонагляду від 10.07.2020 № 114.

⁷⁵ Наказ Держенергонагляду від 04.05.2020 № 86 «Про облікову політику Держенергонагляду».

⁷⁶ Наказ Мінфіну від 28.12.2009 № 1541 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» (у редакції наказу Мінфіну 24.12.2010 № 1629), зареєстрований у Мін'юсті 28.01.2010 за № 103/17398.

Отже, планування Міністерством і Держенергонаглядом видатків державного бюджету за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» (у 2019 році – КПКВК 1103010 і 2403010, у 2020 році – КПКВК 2403010) недосконале, непослідовне і недостатньо обґрунтоване. Через неналежний контроль Міністерства і прорахунки в плануванні впродовж 2019–2020 років не забезпечено ефективного управління бюджетними призначеннями на загальну суму 11541,6 тис. гривень.

Міністерством не забезпечено повною мірою здійснення повноважень і функцій головного розпорядника бюджетних коштів, визначених Бюджетним кодексом України. Затвердження Міненерговугіллям паспорта бюджетної програми на 2019 рік здійснювалось з порушенням термінів, встановлених частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України та пунктом 6 розділу I Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання.

Фінансова звітність Держенергонагляду за 2019–2020 роки свідчить, що бюджетні кошти спрямовано переважно на оплату праці, матеріально-технічне забезпечення фактично не фінансувалося. Основні засоби та матеріально-технічна база для забезпечення діяльності Держенергонагляду формувалися за рахунок безоплатно отриманих значно зношених активів. Додаткові доходи (722,9 тис. грн), отримані Держенергонаглядом від здавання в оренду державного майна, не використано, як наслідок, не зменшено фінансового навантаження на державний бюджет.

Стан внутрішнього контролю Міністерства за діяльністю Держенергонагляду незадовільний. Дієвої системи внутрішнього контролю в Держенергонагляді не створено.

4. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ У 2019–2020 РОКАХ ДЕРЖАВНІЙ ІНСПЕКЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОГО НАГЛЯДУ УКРАЇНИ

У 2019–2020 роках у межах бюджетної програми «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» (у 2019 році – КПКВК 1103010 і 2403010, у 2020 році – КПКВК 2403010, загальний фонд) видатки Держенергонагляду на оплату праці з нарахуваннями на неї становили 91,6 відс.; на оплату послуг (крім комунальних) – 4,2 відс.; на предмети, матеріали, обладнання та інвентар – 2,1 відс.; на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 1,9 відсотка. Частка інших видатків була меншою одного відсотка.

У 2019 році при запланованому в розрахунку до кошторису розмірі надбавки за інтенсивність праці 30 відс. посадового окладу фактичний її розмір у деяких працівників становив 225 відс. посадового окладу держслужбовця (в 7,5 раза більше); у 2020 році – 16 відс. проти 370 відс. (у 23 рази більше запланованого). Нарахування та виплату надбавки за інтенсивність праці державним службовцям у Держенергонагляді здійснювали без достатнього обґрунтування результатів роботи кожного працівника

відповідно до критеріїв, визначених Положенням про застосування стимулюючих виплат державним службовцям⁷⁷.

У складі фактичних видатків на оплату праці сума виплаченої надбавки за інтенсивність праці у 2019 році становила 6656,8 тис. грн (майже 30 відс. загальної суми виплаченої заробітної плати.), у 2020 році – 56153,56 тис. грн (майже 40 відсотків).

З початку утворення Держенергонагляду до жовтня 2020 року премія за результатами роботи державним службовцям виплачувалася в розмірі 20 відс. посадового окладу, з жовтня до кінця 2020 року – 30 відсотків. Працівникам, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу», у 2019 році виплачено премію за результатами роботи в розмірі 250 відс. посадового окладу, у 2020 році – 320 відсотків. **Середня заробітна плата за місяць державного службовця Держенергонагляду у 2019 році – 17325,65 грн, у 2020 році – 22694,65 грн;** працівника, на якого не поширюється дія Закону України «Про державну службу», – 12843,2 і 16238,25 грн відповідно.

Нарахування та виплату надбавки за роботу в умовах режимних обмежень з відомостями та їх носіями, що мають ступінь секретності «Таємно», у Держенергонагляді внутрішнім регламентуючим документом не унормовано та здійснено на підставі Положення про види, розміри і порядок надання компенсації громадянам у зв'язку з роботою, яке передбачає доступ до державної таємниці⁷⁸.

Інформацію щодо використання Держенергонаглядом у 2019–2020 роках коштів загального фонду державного бюджету за статтями витрат наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Використання Держенергонаглядом у 2019–2020 роках коштів загального фонду державного бюджету

тис. грн

Статті витрат	Використано		Разом	Питома вага, відс.
	2019 рік	2020 рік		
Оплата праці	25767,6	145520,2	171287,8	75,56
Нарахування на оплату праці	5427,9	30871,1	36299	16,02
Всього по заробітній платі з нарахуваннями	31195,5	176391,3	207586,8	91,58
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	445,3	4354,8	4800,1	2,12
Оплата послуг (крім комунальних)	1076,7	8413,5	9490,2	4,19
Видатки на відрядження	136,6	371,0	507,6	0,22
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	722,2	3512,2	4234,4	1,87
Видатки на підвищення кваліфікації	0	8,0	8,0	0,01
Інші поточні видатки (штрафні санкції)	3,5	1,3	4,8	0,01
Разом	33579,7	193052,1	226631,8	100,0

Дані таблиці свідчать: у 2020 році Держенергонаглядом використано коштів держбюджету майже у 6 разів більше, ніж у 2019 році, у зв'язку з продовженням процесу становлення як ЦОВВ (комплектування штату

⁷⁷ Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 15.

⁷⁸ Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.94 № 414.

працівників, укладання нових договорів на придбання товарів та послуг тощо). Фонд оплати праці Держенергонагляду на 2019 рік затверджено із розрахунку 344 шт. од., на 2020 рік – 684 штатні одиниці.

При цьому у періоді, який перевірявся, фактична чисельність працівників Держенергонагляду була значно меншою від запланованої. Упродовж 2019–2020 років середня облікова кількість працівників коливалася від 11 осіб станом на 01.04.2019 до 292 осіб станом на 31.12.2019 та до 495 осіб станом на 31.12.2020. Це призвело до **штучної економії фонду оплати праці та, як наслідок**, додаткових виплат надбавки за інтенсивність праці державним службовцям та премії працівникам, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу».

Аудит засвідчив **низку недоліків і порушень Держенергонаглядом чинного законодавства** під час нарахування та виплати працівникам заробітної плати.

➤ У порушення вимог частини першої статті 115 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) та частини першої статті 24 Закону України від 24.03.1995 № 108 «Про оплату праці» (далі – Закон № 108) працівникам Держенергонагляду виплачено заробітну плату з перевищенням проміжку часу (16 календарних днів) між двома виплатами впродовж місяця на загальну суму **6797,1 тис. гривень**.

Через коригування Міністерством відкритих асигнувань (двічі) та затримку погодження кошторису Мінфіном (один раз) не дотримано однієї з умов виплати заробітної плати, передбаченої законодавством: заробітну плату за листопад 2019 року виплачено із затримкою на 4 дні (3204,0 тис. грн); за першу половину січня 2020 року – на 10 днів (1020,7 тис. грн) та за першу половину серпня 2020 року – на 10 днів (2572,4 тис. гривень).

➤ У порушення вимог частини другої статті 30 Закону № 108, частини першої статті 9 Закону № 996 не забезпечено достовірного обліку виконуваної працівником роботи і бухгалтерського обліку витрат на оплату праці у встановленому порядку: з 01.04.2019 по 01.05.2020 **оплата праці (загалом 10565,6 тис. грн) за першу половину місяця здійснювалася за відсутності табелів обліку використання робочого часу за першу половину місяця**, які б підтверджували фактично відпрацьований час працівників. Сума нарахованого єдиного соціального внеску на заробітну плату становила **2425,2 тис. гривень**.

Облік робочого часу працівників у Держенергонагляді відображався один раз на місяць у табелях використання робочого часу та коригувався за необхідності.

➤ У 2019–2020 роках **46 працівникам Держенергонагляду несвоєчасно виплачено заробітну плату за час відпустки (загалом 735,8 тис. грн)**, що є порушенням вимог частини четвертої статті 115 КЗпП, статті 21 Закону України від 15.11.96 № 504 «Про відпустки», згідно з якими заробітна плата працівникам за період відпустки виплачується не пізніше ніж за три дні до початку відпустки.

Як наслідок, не дотримано вимог абзацу другої частини восьмої статті 9 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» і несвоєчасно сплачено **161,9 тис. грн** нарахувань на заробітну плату.

➤ У порушення вимог частини першої статті 116 КЗпП при звільненні 16 працівників Держенергонагляду не дотримано строків виплати всіх сум, що їм належать (виплати мають проводитися в день звільнення), на загальну суму **279,1 тис. гривень**.

У результаті не дотримано вимог абзацу другої частини восьмої статті 9 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» і несвоєчасно сплачено **61,4 тис. грн** нарахувань на заробітну плату.

➤ Встановлено випадок безпідставної витрати коштів на оплату праці працівника Держенергонагляду, що перебував у відпустці, внаслідок помилкового нарахування та виплати заробітної плати за п'ять відпрацьованих робочих днів у листопаді 2019 року на суму **1,8 тис. гривень**. Нарахування становили **0,4 тис. гривень**. Порушення усунуто під час аудиту. Зайво нараховану та виплачену суму утримано із заробітної плати працівника у січні 2021 року разом із коригуванням податків та інших обов'язкових платежів, пов'язаних із цією виплатою.

У 2019–2020 роках Держенергонаглядом на комунальні послуги використано **4234,4 тис. грн**, у т. ч. у 2019 році – 722,2 тис. грн, у 2020 році – 3512,2 тис. гривень. При цьому встановлено, що видатки на комунальні послуги та енергоносії планувалися і здійснювалися Держенергонаглядом за відсутності встановлених Міністерством обґрунтованих лімітів споживання, що є порушенням вимоги частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України.

Упродовж 2019–2020 років за чотирма об'єктами (приміщення загальною площею 242,2 кв. м), які Держенергонаглядом не закріплено за його структурними підрозділами, здійснено витрати на комунальні послуги на суму **62,6 тис. грн**, у т. ч. у 2019 році – 11,1 тис. грн, у 2020 році – 51,5 тис. гривень. Крім того, на забезпечення охоронної сигналізації цих об'єктів витрачено **51,7 тис. грн**, у т. ч. у 2019 році – 5,8 тис. грн; у 2020 році – 45,9 тис. гривень.

Зазначені об'єкти передано від НЕК «Укренерго» Держенергонагляду та обліковуються на його балансі, але не використовуються. У структурі та штатному розписі Держенергонагляду не передбачено розташування працівників за адресами об'єктів.

При цьому на об'єктах контроль за збереженням майна формально здійснюють по одному державному інспектору з енергетичного нагляду від управлінь Держенергонагляду у Донецькій (у м. Костянтинівка), Сумській (у м. Глухів), Чернігівській областях (у м. Корюківка) та два працівники від управління Держенергонагляду у Київській області (у м. Біла Церква).

Отже, загальна сума непродуктивних витрат, здійснених на утримання об'єктів, які не використовуються відповідно до розпорядчих документів Держенергонагляду, становила **114,3 тис. гривень**.

Слід зазначити, що з метою зменшення витрат на забезпечення діяльності Держенергонагляд листом від 31.08.2020 № 7/10-1869-20 звернувся до Фонду державного майна з пропозицією щодо включення трьох з чотирьох вищезазначених об'єктів права державної власності до переліку об'єктів, що підлягають приватизації у 2021 році.

Аудит засвідчив: у 2019–2020 роках спрямування Держенергонаглядом бюджетних коштів на матеріальні витрати здійснювалося згідно із законодавством про публічні закупівлі⁷⁹. Для організації здійснення публічних закупівель у Держенергонагляді розроблено та затверджено Положення про тендерний комітет та склад тендерного комітету⁸⁰. Положенням про уповноважену особу (осіб) Держенергонагляду, відповідальну за організацію та проведення закупівель товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти⁸¹, визначено осіб, яким надано право застосування електронного цифрового підпису для розміщення інформації на електронному майданчику⁸².

Річний план закупівель/додаток до річного плану Держенергонагляду на 2019 рік затверджено на засіданні тендерного комітету 05.04.2019.

Встановлено, що у **2019 році Держенергонаглядом не проведено 11 конкурентних процедур закупівель загальною очікуваною вартістю 93,6 тис. грн** із 131 процедури очікуваною вартістю 7995,9 тис. грн, запланованих до здійснення через електронну систему закупівель. Конкурентні процедури не проведено внаслідок затримки із введенням в експлуатацію будівель та тривалого процесу створення окремих регіональних структурних підрозділів Держенергонагляду. Крім того, штатну чисельність Держенергонагляду не укомплектовано, відповідно, деякі об'єкти нерухомості не мали персоналу для технічного вирішення питань оформлення угод на обслуговування приміщень. Частину договорів не укладено, оскільки не розірвано договорів попереднього власника – відокремленого підрозділу «Держенергонагляд» НЕК «Укренерго» (постачання електричної енергії, водопостачання). У зв'язку із зазначеним не здійснено запланованої закупівлі теплової енергії (міста Кременчук, Бердянськ) та електроенергії (міста Голованівськ, Запоріжжя, Кам'янське, Нікополь, Кривий Ріг, Умань, Бердянськ, Павлоград, Куп'янськ).

Річний план закупівель/додаток до річного плану закупівель Держенергонагляду на 2020 рік затверджено на засіданні тендерного комітету 02.12.2019. На кінець 2020 року всі 134 заплановані конкурентні процедури очікуваною вартістю 27249,3 тис. грн проведено через електронну систему

⁷⁹ Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII «Про публічні закупівлі».

⁸⁰ Наказ Держенергонагляду від 28.03.2019 № 12.

⁸¹ Наказ Держенергонагляду від 09.06.2020 № 100.

⁸² Наказ Держенергонагляду від 05.05.2020 № 87.

закупівель. Вибірковою перевіркою проведення конкурентних процедур закупівель порушень не встановлено.

Довідково. Так, за результатами проведення 02.01.2020 аукціону (UA-2019-12-12-001665-с) очікуваною вартістю закупівлі 620,0 тис. грн, оголошеного 12.12.2019, укладено договір з ТОВ «Служба Безпеки Бізнесу» від 28.01.2020 № П/4-20 на суму 609,1 тис. грн з ПДВ, строк дії – до 31.12.2020. За договором сплачено 592,6 тис. грн за послуги з технічної охорони об'єктів Держенергонагляду. За результатами проведення 02.01.2020 аукціону (UA-2019-12-12-004351-b) очікуваною вартістю закупівлі 2500,0 тис. грн, оголошеного 12.12.2019, укладено договір з ТОВ «Кардинал-охорона» від 20.01.2020 № П/1-20 на суму 1199,3 тис. грн без ПДВ (не є платником), строк дії – до 31.12.2020. За договором сплачено 1199,3 тис. грн за послуги із забезпечення підтримання порядку на об'єктах Держенергонагляду. За результатами проведення аукціону (UA-2020-11-13-007883-с) очікуваною вартістю закупівлі 500,0 тис. грн, оголошеного 13.11.2020, укладено договір з ТОВ «Український папір» від 15.12.2020 № Т/342-20 на суму 426,0 тис. грн з ПДВ, строк дії – до 31.12.2020. За договором сплачено 426,0 тис. грн за постачання паперу формату А4.

Створення матеріальної бази Держенергонагляду як самостійного органу розпочато у 2019 році. Внаслідок відсутності приміщень для розташування та матеріального забезпечення, зокрема і капітальних видатків на придбання меблів та офісної техніки, Держенергонаглядом у листопаді 2018 та лютому 2019 року ініційовано питання передачі майна, яке раніше використовувалось інспекційними підрозділами НЕК «Укренерго».

Протягом лютого–червня 2019 року тривали процедури погодження переліків майна, підписання наказів і створення комісій з прийому-передачі майна, у т. ч. для розміщення територіальних органів Держенергонагляду в областях.

Процедура передачі державного майна, що відбувалась протягом червня–грудня 2019 року, ускладнювалась через тривале неузгодження НЕК «Укренерго» переліку основних засобів (комп'ютерів, оргтехніки тощо), які планувались до передачі, невивільнення приміщень, нерозірвання договорів обслуговування приміщень (основну роботу з цього питання розпочато НЕК «Укренерго» тільки з 13.11.2019). У зв'язку з тривалим добором штату територіальних органів Держенергонагляду не забезпечено експлуатації прийнятих приміщень, як наслідок, ускладнювалося та відтермінувалося укладання договорів на їх обслуговування.

У 2019 році Держенергонаглядом отримано державного майна від НЕК «Укренерго» загалом на 125637,0 тис. грн, у т. ч. приміщень – на 79794,2 тис. грн, обладнання і предметів довгострокового користування – на 45842,8 тис. грн; у 2020 році отримано окремого індивідуально визначеного майна (крім нерухомого) на суму 462,4 тис. гривень. Більшість офісної техніки, що планувалася до передачі, була матеріально та морально застарілою, потребувала ремонту або заміни для забезпечення роботи в умовах електронного документообігу. Автотранспорт, що підлягав передачі, протягом двох років не проходив технічного обслуговування, відновлення його до безпечного та справного стану потребувало значних витрат.

Встановлено, що прийняття Держенергонаглядом державного майна від НЕК «Укренерго» протягом 2019 року відбувалось в окремих випадках

неналежним чином, а зарахування на баланс та прийняття в експлуатацію значної частини основних засобів (23,5 відс., балансова вартість 27749,05 тис. грн) здійснювалось протягом тривалого часу (від 29 до 97 днів) з моменту затвердження актів приймання-передачі. Так, введення в експлуатацію основних засобів здійснювалось виключно після погодження Мінфіном довідок про зміни до кошторису. При цьому затримку із зарахуванням на баланс і прийняттям в експлуатацію значної частини основних засобів (13,28 відс., балансова вартість – 15711,61 тис. грн) обумовлено змінами у 2019 році головного розпорядника бюджетних коштів (Міненерго замість Мінекоенерго).

Зокрема, Держенергонаглядом документи на погодження Мінфіну надіслано в жовтні, але у зв'язку зі зміною головного розпорядника бюджетних коштів та КПКВК документи переоформлялися та погоджено Мінфіном лише в грудні.

Аудит засвідчив: **через неналежну роботу комісії Держенергонагляду з приймання-передачі державного майна**⁸³, під час безоплатної передачі майна в акті приймання-передачі майна від 14.06.2019 **неправильно зазначено залишкову вартість будівлі**⁸⁴: 746,5 тис. грн замість 476,5 тис. грн (на **270,0 тис. грн** більше). У результаті в бухгалтерському обліку Держенергонагляду залишкову вартість будівлі завищено на 270,0 тис. грн, відповідно, занижено знос, що **призвело до викривлення даних бухгалтерського обліку та, як наслідок – фінансової звітності за 2019–2020 роки** і є порушенням пункту 5 розділу III Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»⁸⁵.

Відповідно до даних бухгалтерського обліку (субрахунок 1311) **на кінець 2019 року в Держенергонагляді обліковувались 82 не введені в експлуатацію автомобілі загальною первісною вартістю 7526,3 тис. грн**, знос на які не нараховувався. У 2019 році комісією Держенергонагляду з приймання-передачі майна за актами приймання-передачі отримано від НЕК «Укренерго» 88 автомобілів загальною первісною вартістю 9199,1 тис. гривень. Фактично Держенергонаглядом експлуатувались лише 6 автомобілів, які введено в експлуатації в кінці 2019 року (один – у жовтні, п'ять – в грудні), первісною вартістю 1672,7 тис. грн, ще 22 автомобілі первісною вартістю 2207,7 тис. грн введено в експлуатацію у грудні 2020 року.

На кінець 2020 року не введено в експлуатацію 60 автомобілів первісною вартістю 5318,7 тис. гривень.

Головна причина затримки введення автомобілів в експлуатацію – неможливість їх переоформлення на Держенергонагляд у зв'язку з виконавчими провадженнями щодо НЕК «Укренерго». На етапі формування та

⁸³ Наказ Держенергонагляду від 04.06.2019 № 38 «Про створення комісії з приймання-передачі державного майна».

⁸⁴ «Адміністративно-виробнича будівля літера «А»: м. Київ, вул. Дорогожицька, буд. 11/8 (інв. № 11589)».

⁸⁵ Наказ Мінфіну від 28.12.2009 № 1541 (у редакції наказу 24.12.2010 № 1629).

узгодження переліків основних засобів, які планувались до передачі, комісією Держенергонагляду з приймання-передачі майна не вирішено питання формалізації переліку державного майна (зокрема автомобілів) як такого, що не є предметом обтяження за боргами НЕК «Укренерго» та на яке не звернено стягнення.

При цьому слід відзначити, що Держенергонаглядом отримано автомобілі у незадовільному технічному стані, що також унеможливило вчасне введення значної їх кількості в експлуатацію. Так, п'ять автомобілів загальною первісною вартістю 663,8 тис. грн були зношені на 77,8 відс., або 516,5 тис. гривень. Знос решти 77 автомобілів загальною первісною вартістю 6862,5 тис. грн становив 6719,5 тис. грн (97,9 відс.), з яких 60 автомобілів зношено на 99,5 відсотка.

При введенні в експлуатацію 6 автомобілів Держенергонаглядом здійснено непродуктивні витрати у сумі 55,9 тис. грн, пов'язані з приведенням автівок у належний технічний стан (доукомплектування необхідним приладдям та сезонними шинами, діагностика, в окремих випадках налаштування або заміна елементів подачі палива).

Отже, у 2019–2020 роках через відсутність належного контролю Міністерства Держенергонаглядом кошти на оплату праці з нарахуваннями на неї у сумі 21028,3 тис. грн використано з порушенням законодавства в частині своєчасності виплати заробітної плати та наявності усіх необхідних документів.

Прийняття Держенергонаглядом державного майна від НЕК «Укренерго» протягом 2019 року відбувалось в окремих випадках неналежним чином. Внаслідок неналежної роботи комісії Держенергонагляду з приймання-передачі державного майна у бухгалтерському обліку Держенергонагляду залишкову вартість будівлі завищено на 270,0 тис. гривень.

На кінець 2020 року не введено в експлуатацію отримані у 2019 році від НЕК «Укренерго» 60 автомобілів первісною вартістю 5318,7 тис. гривень.

ВИСНОВКИ

1. Держенергонаглядом за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» (у 2019 році – КПКВК 1103010 і 2403010, у 2020 році – КПКВК 2403010) протягом 2019–2020 років загалом використано 226631,8 тис. грн (95,1 відс. затверджених, зі змінами, бюджетних призначень).

При цьому Держенергонаглядом не забезпечено ефективного управління коштами державного бюджету: 11541,6 тис. грн не використано.

З порушенням вимог чинного законодавства та непродуктивно використано 25377,0 тис. грн бюджетних коштів. Не забезпечено також належної роботи з приймання-передачі державного майна з балансу НЕК «Укренерго», що призвело до неефективного використання державного майна вартістю 5318,7 тис. гривень.

Виконання завдань і заходів з реалізації Держенергонаглядом повноважень у сфері державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання повною мірою не забезпечено. У 2019 році діяльність Держенергонагляду спрямовувалася переважно на здійснення організаційних заходів, пов'язаних із становленням як ЦОВВ. У 2020 році на законодавчому рівні заборонено проведення заходів державного нагляду (контролю). Відповідно, у 2019–2020 роках Держенергонаглядом не проведено жодного контрольного заходу.

Загальна кількість суб'єктів господарювання, які підлягають державному енергетичному нагляду (контролю), становить майже 60 тисяч. **Технічний стан обладнання, що використовується цими суб'єктами, наближається до критичного через високий ступінь зношеності і є джерелом підвищеної небезпеки. Як наслідок – позапланові відключення споживачів від електро- та теплопостачання для проведення ремонтних робіт.**

Перевірка дотримання суб'єктами господарювання, які підлягають державному енергетичному нагляду (контролю), вимог нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації та технічного стану електричних станцій, установок і мереж та систем теплопостачання (теплоспоживання) у 2019–2020 роках практично не здійснювалася, тобто державний нагляд (контроль) був відсутній.

2. Цілісної системи нормативно-правового регулювання питань державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання не створено. У документах стратегічного характеру та державних цільових програмах не визначено питань контролю за технічним станом об'єктів, режимами енергоспоживання, дотриманням вимог безпеки, що здійснюється Держенергонаглядом. Отже, не визначено систематизованих та узгоджених за строками виконання та очікуваними результатами заходів щодо підвищення ефективності державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Встановлено: через прогалини у законодавстві на час аудиту не запроваджено дієвих механізмів державного нагляду (контролю) за технічним станом та організацією експлуатації об'єктів газової інфраструктури. **Державний нагляд у цій сфері не здійснює жодний ЦОВВ. Відповідальність за безперебійність і безпечне постачання газу до кінцевого споживача покладається на оператора газотранспортної системи, який також здійснює основні наглядові функції щодо підтримки в належному технічному стані пристроїв, установок, мереж, проведення експлуатаційного нагляду.**

Кабінетом Міністрів України не забезпечено належних умов для ефективної реалізації державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання. Держенергонагляд утворено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади». У період з 2014 по 2018 рік заходи щодо забезпечення роботи Держенергонагляду Урядом не вживалися. Як наслідок, у цей час державний

нагляд (контроль) у галузях електроенергетики та теплопостачання фактично здійснювали інспекції, які не мали статусу ЦОВВ, що порушувало вимоги **Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»**.

Держенергонагляд як юридичну особу зареєстровано 29.10.2018. У Державному бюджеті України кошти на забезпечення діяльності Держенергонагляду до 2019 року не передбачалися.

Після прийняття Урядом рішення про утворення Держенергонагляду (16.09.2014) Положення про Держенергонагляд Кабінетом Міністрів України затверджено майже через 3,5 роки – у лютому 2018 року, Голову Держенергонагляду призначено 24.10.2018. Питання утворення територіальних органів вирішене тільки наприкінці 2018 року (через 4 роки після прийняття рішення про утворення Держенергонагляду). Граничну чисельність працівників Держенергонагляду визначено через більше ніж 10 місяців після введення в дію Положення про Держенергонагляд.

3. У 2019–2020 роках формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання забезпечували три міністерства: Міненерговугілля, Мінекоенерго, які послідовно реорганізовано, та Міненерго – з травня 2020 року. При цьому на Міненерго також покладено обов'язок щодо реалізації державної політики у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Постійні зміни у системі ЦОВВ, що неодноразово передбачали реорганізацію ЦОВВ, який забезпечує формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання (Міненерговугілля, Мінекоенерго, Міненерго), а також зміни керівництва негативно позначилися на стані утворення та організації діяльності Держенергонагляду. Після утворення Міненерго керівництво Міністерством забезпечували особи, яких Урядом уповноважено тимчасово виконувати обов'язки Міністра.

Керівництвом Міненерговугілля, Мінекоенерго та Міненерго не забезпечено належного спрямування і координації діяльності Держенергонагляду. Окремі повноваження Міністра з цих питань здійснювалися або несвоєчасно, або не здійснювалися взагалі.

4. Планування видатків державного бюджету на 2019–2020 роки за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» (у 2019 році – КПКВК 1103010 і 2403010, у 2020 році – КПКВК 2403010) здійснювалося Міністерством (Міненерговугіллям, Мінекоенерго, Міненерго) як головним розпорядником бюджетних коштів і Держенергонаглядом як розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня недосконало, непослідовно і недостатньо обґрунтовано.

Міністерством та Держенергонаглядом не забезпечено прозорого та обґрунтованого планування видатків за визначеною бюджетною програмою. Дані бюджетних запитів не збігаються з даними розрахунків до кошторису видатків та паспортами бюджетної програми.

Спрямовані Міністерством за КПКВК 2403010 (1103010) відкриті асигнування на забезпечення діяльності Держенергонагляду у 2019–2020 роках становили 238173,4 тис. грн, у т. ч. у 2019 році – 37249,4 тис. грн, що на 64,0 тис. грн менше, ніж затверджено законом про державний бюджет (із змінами) та передбачено плановими документами Мінфіну; у 2020 році – 200924,0 тис. гривень.

Міністерством не дотримано затвердженого помісячного розпису асигнувань загального фонду Державного бюджету України за визначеною бюджетною програмою у 2019 році, що призвело до порушення вимоги пункту 3 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України щодо розподілення відкритих асигнувань для здійснення платежів Держенергонаглядом на суму 64,0 тис. гривень.

Через неналежний контроль Міністерства, прорахунки в плануванні Держенергонаглядом впродовж 2019–2020 років не забезпечено ефективного управління бюджетними призначеннями на суму 11541,6 тис. грн, які не використано.

Видатки на комунальні послуги та енергоносії планувалися Держенергонаглядом за відсутності затверджених Міністерством обґрунтованих відповідних лімітів споживання.

5. Міністерством (Міненерговугіллям, Мінекоенерго, Міненерго) не забезпечено повною мірою здійснення повноважень і функцій головного розпорядника бюджетних коштів, визначених Бюджетним кодексом України. Затвердження Міненерговугіллям паспорта бюджетної програми на 2019 рік здійснювалось з порушенням термінів, встановлених частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України та пунктом 6 розділу I Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, а застосовані в паспорті результативні показники не характеризували повною мірою ступеня досягнення поставленої мети і виконання завдань бюджетної програми.

Мету бюджетної програми та визначені в паспорті результативні показники Держенергонаглядом не досягнуто.

У порушення статті 22 Бюджетного кодексу України, Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання Міненерго не забезпечено затвердження паспорта бюджетної програми за КПКВК 2403010 на 2020 рік зі змінами бюджетних асигнувань на суму 1280,0 тис. грн, що унеможливорює належну оцінку ефективності показників бюджетної програми та застосування об'єктивних результатів такої оцінки при визначенні бюджетних призначень на наступні планові періоди.

Крім того, Міністерством як головним розпорядником бюджетних коштів у порушення статті 22 Бюджетного кодексу України не забезпечено підтвердження результативних показників бюджетної програми офіційною державною фінансовою звітністю, яка Міністерством не розглядалася та не аналізувалася.

Фінансова звітність Держенергонагляду за 2019–2020 роки свідчить, що бюджетні кошти спрямовано переважно на оплату праці, матеріально-технічне забезпечення фактично не фінансувалося. Основні засоби та матеріально-технічна база для забезпечення діяльності Держенергонагляду формувалися за рахунок безоплатно отриманих значно зношених активів. **Додаткові доходи (722,9 тис. грн), отримані Держенергонаглядом від здавання в оренду державного майна, не використано, як наслідок, не зменшено фінансового навантаження на державний бюджет.**

У 2019–2020 роках Міністерством як головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено належного контролю за діяльністю Держенергонагляду. Протягом 2019–2020 років у Міністерстві не планувались та не проводились контрольні-аналітичні заходи щодо виконання Держенергонаглядом повноважень у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, що негативно вплинуло на належне та своєчасне запобігання фактам непродуктивного та з порушенням вимог чинного законодавства використання бюджетних коштів. На час проведення аудиту не визначено структурного підрозділу, відповідального за взаємодію з Держенергонаглядом.

6. У 2019–2020 роках за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» Держенергонаглядом використано 226631,8 тис. грн (у 2019 році – 33579,7 тис. грн, у 2020 році – 193052,1 тис. гривень).

Через відсутність належного контролю Міністерства Держенергонаглядом у досліджуваному періоді неповною мірою забезпечено законне та продуктивне використання коштів державного бюджету.

Кошти на оплату праці з нарахуваннями на неї у сумі 21028,3 тис. грн використано з порушенням законодавства в частині своєчасності її виплати та наявності усіх необхідних підтвердних документів: 12990,8 тис. грн – на оплату праці з нарахуваннями без документального підтвердження фактично відпрацьованого часу; 6797,1 тис. грн – несвоєчасна виплата заробітної плати працівникам з перевищенням проміжку часу між двома виплатами впродовж місяця; 897,7 тис. грн – несвоєчасна виплата заробітної плати з нарахуваннями працівникам за час відпустки; 340,5 тис. грн – несвоєчасна виплата заробітної плати з нарахуваннями працівникам при звільненні; 2,2 тис. грн – зайво нарахована та виплачена заробітна плата з нарахуваннями.

У зазначеному періоді видатки на комунальні послуги та енергоносії здійснювалися Держенергонаглядом без затвердження Міністерством відповідних обґрунтованих лімітів споживання. Як наслідок, Держенергонаглядом з порушенням вимог частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України використано 4234,4 тис. грн, у т. ч. у 2019 році – 722,2 тис. грн, у 2020 році – 3512,2 тис. гривень.

Держенергонаглядом здійснено непродуктивні витрати (114,3 тис. грн) на утримання чотирьох приміщень, які не

використовуються. Питання включення трьох із чотирьох об'єктів права державної власності до переліку об'єктів, що підлягають приватизації у 2021 році, з Фондом державного майна України не вирішене.

За рахунок штучно створеної економії фонду оплати праці видатки спрямовано на виплату державним службовцям Держенергонагляду надбавки за інтенсивність праці, розмір якої у 2020 році в окремих випадках становив 370 відс. посадового окладу (у 23 рази більше запланованого розрахункового розміру).

7. Для створення матеріальної бази Держенергонаглядом у 2019–2020 роках зі сфери управління Мінфіну з балансу НЕК «Укренерго» та зі сфери управління Господарсько-фінансового департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України **на баланс Держенергонагляду передано державне майно (126309,0 тис. гривень)**. Зокрема, від НЕК «Укренерго» у 2019–2020 роках отримано державне майно вартістю 125637,0 та 462,4 тис. грн відповідно.

Держенергонаглядом не забезпечено належної роботи з приймання–передачі державного майна з балансу НЕК «Укренерго», що призвело до неефективного використання майна вартістю **5318,7 тис. грн**, неправильного відображення вартості майна та викривлення звітності на **270,0 тис. грн**, додаткових, непродуктивних витрат державних коштів у сумі **55,9 тис. гривень**.

У 2019 році організаційні процедури з передачі майна (погодження переліків майна, підписання наказів та створення комісій з приймання–передачі майна) тривали майже півроку (лютий–червень).

Через неналежну роботу комісії Держенергонагляду з приймання–передачі державного майна у бухгалтерському обліку установи залишкову вартість будівлі завищено на **270,0 тис. грн**, що свідчить про порушення пункту 5 розділу III Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності».

При введенні у 2019 році в експлуатацію 6 автомобілів Держенергонаглядом здійснено непродуктивні витрати (55,9 тис. грн), пов'язані з приведенням автівок у належний технічний стан. **На кінець 2020 року не введено в експлуатацію 60 автомобілів первісною вартістю 5318,7 тис. грн, отриманих у 2019 році.**

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Державній інспекції енергетичного нагляду України, та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

2. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України та рекомендувати:

- доручити Міністерству енергетики України разом із зацікавленими центральними органами виконавчої влади прискорити опрацювання розробленого Держенергонаглядом проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення надійного та сталого функціонування у галузях електроенергетики та тепlopостачання» та в установленому порядку внести його на розгляд Кабінету Міністрів України;

- розглянути питання запровадження державного нагляду (контролю) за технічним станом та експлуатацією об'єктів газової інфраструктури і визначити центральний орган виконавчої влади, відповідальний за його здійснення;

- прискорити роботу з удосконалення нормативно-правових актів, які регулюють питання здійснення Держенергонаглядом державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та тепlopостачання;

- узгодити Положення про Державну інспекцію енергетичного нагляду України з нормами Положення про Міністерство енергетики України, зокрема в частині погоджень призначень на посаду і звільнення з посади керівників і заступників керівників самостійних структурних підрозділів апарату та територіальних органів Держенергонагляду.

3. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Міністерству енергетики України для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту недоліків і порушень та рекомендувати:

- забезпечити погодження призначень на посаду і звільнення з посади керівників і заступників керівників самостійних структурних підрозділів апарату та територіальних органів Держенергонагляду;

- визначити в апараті Міністерства структурний підрозділ, що відповідає за взаємодію з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовує і координує Міністр;

- удосконалити Порядок взаємодії Міністерства енергетики України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра енергетики України, затверджений наказом Міністерства енергетики України від 19.10.2020 № 663, зокрема в частині строків подання Держенергонаглядом річного плану роботи та звіту про його виконання, а також опрацювання структурними підрозділами Міненерго проекту плану роботи (змін до нього);

- при затвердженні паспорта бюджетної програми за КПКВК 2403010 «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» забезпечити застосування результативних показників, що відображатимуть усі основні напрями діяльності Держенергонагляду як відповідального виконавця бюджетної програми та якнайкраще характеризуватимуть ступінь досягнення поставленої мети і рівень виконання завдань програми;

- забезпечити розгляд і врахування даних фінансової звітності Держенергонагляду при визначенні планових результативних показників та підтвердження фактичних їх значень за КПКВК 2403010 «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду»;

- забезпечити дотримання затвердженого помісячного розпису асигнувань загального фонду Державного бюджету України для своєчасного та в повному обсязі фінансування запланованих заходів;

- з метою запобігання непродуктивним витратам на функціонування Держенергонагляду сприяти вирішенню питання передачі Фонду державного майна України приміщень, що не використовуються повною мірою;

- вжити заходів щодо усунення виявлених аудитом недоліків і порушень;

- інформувати Рахункову палату про стан виконання рекомендацій.

4. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Державній інспекції енергетичного нагляду України для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту недоліків і порушень та рекомендувати:

- прискорити роботу з удосконалення нормативно-правових актів, які регулюють питання здійснення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання;

- визначати в паспорті бюджетної програми результативні показники, які достовірно характеризують заходи, що здійснюються;

- внести зміни до облікових реєстрів бухгалтерського обліку в частині коригування значень залишкової вартості будівлі «Адміністративно-виробнича будівля літера «А»: м. Київ, вул. Дорогожицька, буд. 11/8» та фінансової звітності в частині відображення вартості активів балансу та витрат;

- узгодити Регламент роботи Держенергонагляду, затверджений наказом Держенергонагляду від 16.10.2020 № 192, з Порядком взаємодії Міністерства енергетики України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра енергетики України, затвердженим наказом Міненерго від 19.10.2020 № 663, зокрема в частині форм та термінів планування роботи та звітування про її результати, підготовки проектів нормативно-правових актів, порядку обміну інформацією між Міністерством та Держенергонаглядом;

- привести облікову політику Держенергонагляду, затверджену наказом Держенергонагляду від 04.05.2020 № 86, у відповідність із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та рішеннями Мінфіну щодо забезпечення бухгалтерського обліку;

- розробити порядок про встановлення надбавки за роботу в умовах режимних обмежень з відомостями та їх носіями, що мають ступінь секретності «Таємно»;

- забезпечити введення в експлуатацію 60 автомобілів первісною вартістю 5318,7 тис. грн, отриманих протягом 2019 року від НЕК «Укренерго»;

- розглянути питання утворення Колегії Держенергонагляду;

- інформувати Рахункову палату про стан виконання рекомендацій.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ДЕРЖЕНЕРГОНАГЛЯДУ

(згідно із Положенням про Державну інспекцію енергетичного нагляду України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 77)

➤ **Завдання:** реалізація державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Повноваження:

- участь у роботі комісій з розслідування причин і наслідків аварій і пожеж на обладнанні електричних мереж учасників ринку електричної енергії та суб'єктів відносин у сфері теплопостачання, які призвели до порушення режимів роботи інших учасників ринку електричної енергії, суб'єктів відносин у сфері теплопостачання;

- участь у проведенні моніторингу безпеки постачання електричної енергії за дорученням Міненерго;

- участь у роботі комісії з підготовки висновку щодо доцільності надання тимчасової підтримки виробникам, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях;

- проводить моніторинг виконання зобов'язань виробників, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях, щодо реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралі, у тому числі строків реалізації етапів виконання проекту реконструкції та/або модернізації;

- розгляд звернень громадян.

➤ **Завдання:** внесення на розгляд Міністра енергетики пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Повноваження:

- подає Міненерго висновки щодо пріоритетності технічних рішень для розвитку системи передачі та систем розподілу, передбачених проектами інвестиційних програм оператора системи передачі та операторів систем розподілу, а також результатів перевірок здійснення учасниками ринку електричної енергії реконструкції та модернізації енергетичного обладнання електричних станцій;

- узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції;

- розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Уряду, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подає їх Міністрові енергетики.

➤ **Завдання:** організація та здійснення державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Повноваження:

- здійснює державний енергетичний нагляд за електричними установками і мережами учасників ринку (крім споживачів), тепловими, тепловикористальними установками та мережами суб'єктів відносин у сфері теплопостачання щодо дотримання ними вимог правил та інших нормативно-правових актів.

СТРУКТУРА ДЕРЖЕНЕРГОНАГЛЯДУ

Основні показники чисельності, осіб	
Гранична чисельність працівників	723
Гранична чисельність державних службовців	640
Передбачено штатом	718
Фактично працюючих	495

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОРГАНИ ДЕРЖЕНЕРГОНАГЛЯДУ:

Управління Держенергонагляду у 23 областях України

Управління Держенергонагляду у м. Київ

Міжрегіональне управління Держенергонагляду у Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі

**Інформація
про результативні показники паспортів бюджетної програми
та фактично досягнуті їх значення у 2019–2020 роках**

Виконання показників за 2019 рік

Виконання показників за 2020 рік

Показники	Одиниця виміру	Затверджено у паспорті бюджетної програми	Фактичні результативні показники	Відхилення	Затверджено у паспорті бюджетної програми	Фактичні результативні показники	Відхилення
показники «Затрати»							
Кількість штатних одиниць	од.	344	292	-52	723	495	-228
Кількість службових відряджень у межах України	од.	52	199	147	530	438	-92
показники «Продукт»							
Кількість опрацьованої кореспонденції (доручень, листів)	од.	800	2560	1760	не застосовувався у 2020 році		
Кількість опрацьованих звернень громадян (скарг, заяв, пропозицій)	од.	400	477	77	не застосовувався у 2020 році		
Кількість проведених планових заходів нагляду (контролю) у галузі електроенергетики	од.	300	0	-300	977	0	-977
Кількість проведених планових заходів нагляду (контролю) у галузі теплопостачання	од.	150	0	-150	595	0	-595
Кількість розроблених та розглянутих проєктів нормативно-правових актів	од.	5	9	4	12	23	11
Виконання показників «Продукт» за 2020 рік (у 2019 році зазначені нижче показники не застосовувалися)							
Кількість проведених позапланових заходів нагляду (контролю) у галузі електроенергетики					1120	0	-1120
Кількість проведених позапланових заходів нагляду (контролю) у галузі теплопостачання					580	0	-580
Кількість проведених перевірок знань керівників галузевих підприємств та працівників, які забезпечують оперативно-технологічне управління і технічне обслуговування обладнання на об'єктах електроенергетики					1542	2795	1253
Кількість проведених перевірок знань працівників, відповідальних за теплове господарство, та працівників теплопостачальних організацій, які виконують роботи, пов'язані з експлуатацією теплоустановок споживачів					300	1159	859
Кількість проведених моніторингів та здійснених контролів за розглядом спірних питань в інформаційно-консультаційних центрах по роботі із споживачами електричної енергії					1100	410	-690
Кількість опрацьованих інвестиційних програм та планів перспективного розвитку оператора системи передачі та операторів систем розподілу					50	194	144
Кількість перевірок готовності до роботи в осінньо-зимовий період, проходження грозового періоду та періоду підвищених температур, льодоходу, весняної повені суб'єктів електроенергетики та суб'єктів відносин у сфері теплопостачання (в т.ч. електростанцій, електричних та теплових мереж, енергосистем					603	7733	7130
Кількість проведених розслідувань причин і наслідків аварій і пожеж на обладнанні електричних мереж учасників ринку електричної енергії та суб'єктів відносин у галузі теплопостачання, у яких беруть участь працівники Держенергонагляду					283	106	-177